

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniowicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 539. Wydanie P

Poznań, sobota dnia 23 listopada 1935

Rok 30

Poznań, 22 listopada

Nasi ukraińscy doradcy

Dla obrzymiej większości społeczeństwa polskiego dosyć niejasny jest dzisiejszy kierunek polskiej polityki zagranicznej. Tylko Ukraińcy twierdzą, jakoby nie mieli w tej sprawie wątpliwości.

Na zebraniu członków Unda mówił we Lwowie przed paru dniami do członków tej organizacji poseł Celewicz:

„Żeby powstało ukraińskie państwo, trzeba wojny, gdyż dowodzi historia, że nowe państwowe organizmy tylko w czasie burz wojennych powstawały. Prócz tego potrzeba rozpadu państwa, w którym jest największe ukraińskie terytorium — Sowieci. Świat podzielił się na wrogów i przyjaciół Sowieci i ukraińska polityka sprzymierzeńców szukać musi wśród wrogów Sowieci. Są to dzisiaj Anglia, Niemcy i Polska. Już z tego poglądu wynika, że Polski potrzebujemy i przeciw Polsce nie możemy prowadzić ostrej polityki.“ („Diło“ z 4 listopada 1935).

Jak widzimy, p. Celewicz głosi, że obok Anglii i Niemiec należymy jakoby do nieprzyjaciół Związku Sowieckiego i każe się wierzyć, że będziemy dążyli do wojny z tym Związkiem i do jego rozpadu, a pomagać nam będą Niemcy i Anglia. Takie rzeczy mówi się na zgromadzeniu ukraińskiej partii politycznej we Lwowie...

To wszystko wolno głosić?

Analizę polskiej polityki zagranicznej i wewnętrznej daje na łamach „Diła“ inny polityk ukraiński p. Iwan Rudnicki, piszący pod pseudonimem „Kiedryn“. Nawiasem powiedziawszy ten publicysta specjalną nienawiścią obdarza polski obóz narodowy, który uważa za grupę moskalofilską (!) w społeczeństwie polskim. Może znajdziemy wytłumaczenie tych dziwnych poglądów we fakcie, że p. Kiedryn jest mieszancem rusko-żydowskim, a z przekonania zaciekle Ukraińcem, co daje w wyniku nader subtelny kompleks antypolski.

Otóż p. Kiedryn wyjaśnia czytelnikom „Diła“, że przed zamachem majowym w r. 1926 Polska prowadziła samobójczą politykę zagraniczną. Twórcy zamachu już wtedy zdawali sobie sprawę z konieczności zbliżenia się z Niemcami, gdyż — pisze „Diło“ — trudno przypuścić, aby pakt niemiecko-polski ze stycznia 1934 ukazał się w polityce polskiej, jak „deus ex machina“. W tym stanie rzeczy jaskrawą niekonsekwencją było zwalczanie Ukraińców, a popieranie starorusinów w polskich stosunkach wewnętrznych, konkluduje ukraiński polityk.

I teraz zaczynają się rady udzielane rządowi polskiemu w sprawach najbardziej kapitalnych. Polska — jak wiadomo — popadła w konflikt z republiką czechosłowacką. Fakt ten jest dla Ukraińców raczej pomyślny. Wprawdzie zawdzięczają oni wiele Czechosłowacji i to z różnych powodów. Oto Czechosłowacja udzieliła wybitnej pomocy emigracji ukraińskiej w obu jej odłamach: naddnieprzańskim i polskim. Przez pewien na-

18 000 mórg przechodzi w ręce żydowskie?

Zagrożone dobra grodziskie w Wielkopolsce

Jak donosiliśmy w dzisiejszym wydaniu porannym, od pewnego czasu toczą się pertraktacje o sprzedaż dóbr grodziskich, będących dotychczas własnością p. Heleny Zimmermannowej. Zabiegającym o kupno ma być Żyd Nussbaum z Berlina.

W sprawie tej dowiadujemy się obecnie dalszych szczegółów:

Żyd Izaak Nussbaum, zamieszkały w Berlinie, jest od dłuższego czasu największym wierzycielem p. Heleny Zimmermannowej, posiadającej obywatelstwo polskie i przebywającej obecnie w Grodzisku. Nussbaum nabył m. i. hipotekę na 200 tys. dolarów, którą to hipoteką obciążone były dobra grodziskie na rzecz „Bank für Handel und Gewerbe“. Obecnie Nussbaum postanowił przystąpić do nabycia tego majątku. Ponieważ sam jako Żyd i obywatel niemiecki nie otrzymałby przewłaszczenia, porozumiał się z b. właścicielem majątku Rakowice w pow. lubawskim na Pomorzu, p. Janem Sikorskim, który — jak nas informują — przy pomocy p. Ludwika Zyndram-Marynowskiego w Warszawie i żydowskiego adwokata tamże, niejakiego Maksymiljana Schönbacha, uzyskał zgodę władz polskich na nabycie dóbr Grodzisk na swoje nazwisko.

Równocześnie Nussbaum spowodował utworzenie w Warszawie spółki akcyjnej „Select“, która zająć się ma hodowlą nasion buraczanych na terenie majątków grodziskich. W spółce tej posiada udziały, poza p. J. Sikorskim, Żyd Wohl z Berlina.

Wczoraj, w czwartek, przyleciał samolotem z Berlina do Poznania Izaak Nussbaum i bawił w naszym mieście przez cały dzień, poczem w nocy powrócił do Berlina.

wet czas Czechosłowacja była bazą operacyjną ukraińskich bezpośrednich poczynań przeciw Polsce. Sprzyjał temu demokratyczny ustrój republiki, dający dużą swobodę poruszeń nawet cudzoziemcom i jej ogólnie niechętna Polsce polityka zagraniczna, sterowana przez p. Benesa. Następnie woleli zawsze Ukraińcy, aby Ruś Podkarpacka należała raczej do Czechosłowacji, niż do Węgier. Dzisiejszy bowiem stan rzeczy daje o wiele większe możliwości ruchowi ukraińskiemu, niż za czasów panowania węgierskiego, nieuznającego wogóle separatyzmu ukraińskiego na Rusi Podkarpackiej.

Zdawałoby się więc, że Ukraińcy powinni z przykrością obserwować konflikt polsko-czechosłowacki, zwłaszcza, że aktualnie do swoich przyjaciół zaliczają nietylko pewne sfery czeskie, lecz i „sanację“ w Polsce. Tymczasem oświadczenia oni, że cały spór polsko - czeski ich nie obchodzi. Oni pragną tylko, żeby Czechosłowacja nie wprowadziła na Rusi Podkarpackiej kursu rusofilskiego ze względu na swój najnowszy sojusz ze Sowieci-

Jak się dowiadujemy, sprawa nabycia dóbr grodziskich przez Nussbauma przy pomocy p. Jana Sikorskiego, który nie posiada milionowych funduszy, potrzebnych do przeprowadzenia takiej transakcji jak nabycie dóbr, liczących 18 tysięcy mórg dobrej roli i pięknych

lasów, postąpiła bardzo daleko.

W dniu dzisiejszym — jak nas informują z Grodziska — u tamtejszego notariusza p. Niebieszczańskiego miano przystąpić do podpisania kontraktu sprzedaży dóbr grodziskich p. Janowi Sikorskiemu.

Armia niemiecka rośnie!

Berlin. (PAT). Ogłoszono regulamin obowiązkowej służby pracy oraz służby wojskowej dla najbliższych roczników.

Według tego regulaminu stawieć się muszą do obowiązkowej służby pracy, względnie odbycia służby wojskowej od jesieni 1936 r. roczniki w następującej kolejności:

Rocznik 1916 — półroczna służba pracy w zimie 1936—1937 r. bądź w lecie 1937 r. i jednoroczna czynna służba wojskowa — na jesieni 1937 r. bądź 1938 r.

Rocznik 1913 — odbywa od lata 1935 r. i w dalszym ciągu w ciągu trzech następnych lat dwumiesięczne ćwiczenia o charakterze wojskowym, nie podlega natomiast obowiązkowej służbie pracy. W Prusach Wschodnich powołany będzie od jesieni 1936 r. do czynnej służby wojskowej również rocznik 1911 r.

Roczniki 1914 i 1915 a w Prusach Wschodnich również 1910 podlegać będą obowiązkowej służbie pracy względnie służbie wojskowej, stosownie do późniejszych szczegółowych postanowień. Narazie obowiązany jest rocznik 1914, o ile nie został dotychczas powołany, stawieć się na jesieni 1933 r. do jednorocznej czynnej służby wojskowej. Poborowi (warunkowo zdadni) przejdą dwumiesięczne uzupełniające ćwiczenia wojskowe w ciągu 1936 r.

Rocznik 1915 odbywa wzgl. pełnić będzie w lecie 1936 r. półroczną obowiązkową służbę pracy. Przewiduje się dla tego rocznika czynną służbę wojskową

częściowo na jesień 1936 r., częściowo na jesień 1937 r.

Zwraca uwagę fakt, że w Prusach Wschodnich powołane zostaną do czynnej służby wojskowej również roczniki 1910 i 1914.

Berlin. (PAT). Na słupach rozlepiono ogłoszenie prezydenta policji, wzywające roczniki 1913 i 1916 do stawienia się przed czasem poborowym.

Powołani muszą zgłosić się do 10 lutego 1936 r. o ile nie otrzymają wcześniejszego wezwania. Mają przedstawić nie tylko świadectwa z odbytych nauk, lecz również dokumenty rodzinne, świadczące o pochodzeniu oraz zaświadczenia o ewentualnie odbytej służbie w szeregach partji.

Paryż. (Tel. wł.) W komisji finansowej parlamentu francuskiego stwierdził referent budżetu wojennego, deputowany Archimbaud, iż Niemcy dysponują obecnie armią liniową w sile 530.000 ludzi, policją zmilitaryzowaną w liczbie 30.000, korpusem policyjnym pomocniczym — 40.000, t. zw. służbą pracy — 200.000 ludzi, razem zaś 800.000 ludzi. Za kilka miesięcy siły te wzrosną do liczby miliona ludzi. Pogotowie wojenne Francji wynosi obecnie 554.000 ludzi łącznie z wojskami kolonialnymi.

Wojewoda krakowski

Warszawa (Tel. wł.) P. Prezydent podpisze po powrocie do Warszawy nominację b. marszałka Sejmu, Kazimierza Switalskiego na wojewodę krakowskiego. (w)

mi, a Polska żeby raz wreszcie skończyła z oddzielaniem etnicznej grupy lemkońskiej od ruchu ukraińskiego. Skoro bowiem — rozumiemy p. Kiedryn — Polska zadarła z Czechosłowacją, która sprzymierzyła się ze Sowieci, to wszystko jest w porządku. Ale dlaczego w takim razie Polska nie forsuje ruchu ukraińskiego na pograniczu polsko - czechosłowackim? Dlaczego nie popiera ukrainizmu pod Sanokiem, Krynicą i Nowym Sączem? Gdzież logika i konsekwencja?

P. Kiedryn posuwa się tak daleko, iż „wstydy się za Polskę. Oto — powiada — przyjeżdżają do Polski korespondenci poważnej prasy europejskiej i ręce załamują, niczego nie rozumiejąc z tego, co się w Polsce dzieje. A przyczyna tego leży w tem, że polskie społeczeństwo, a nawet niektóre (prowincjonalne) czynniki administracyjne nie rozumieją wytycznych własnej polityki narodowo-państwowej. Stąd wniosek, że polską politykę wewnętrzną należy koniecznie dostosować do polityki zagranicznej: administracyjnymi środkami zgłębić

te odłamy Rusinów, które nie chcą się poddać pod komendę ukraińską, znieść odrębną administraturę apostołską na Lemkowszczyźnie i poprzeć ukrainizm wszelkimi sposobami, które państwo polskie ma do dyspozycji. A wtedy zbliżymy się do celu, który tak wyraźnie zarysował na zgromadzeniu Unda we Lwowie poseł Celewicz.

Naszem skromnym zdaniem odpowiedzialne za losy państwa polskiego społeczeństwo t. z. przedewszystkiem obóz narodowy ma tu więcej do powiedzenia, niż ktokolwiek inny w Polsce, a w szczególności, niż najnowsi „państwownicy“ polscy z Unda, tak czujnie wsłuchujący się w echa zamierzeń berlińskich. Niech p. Kiedryn nie martwi się o prestiż państwa polskiego, które ma innych bardziej naturalnych obrońców. Polscy zaś kierownicy nawy państwowej powinni naszym zdaniem trochę mniej zwracać uwagi na swoich ukraińskich doradców, a więcej wsłuchiwać się w głos własnego społeczeństwa.

L w ó w,

MARJAN ROJEK.

Lewica przeciw rządowi Laval'a

Nieubłagane ataki Bluma i towarzyszy — „Pragniemy głosować przeciw rządowi, lecz nie chcemy go obalić” — Trudności w sprawie emerytur

Paryż (PAT). Wczoraj w ciągu popołudnia zaszły fakty, które znacznie osłabiły widoki porozumienia. Nastąpiło to przede wszystkim wskutek zdecydowanie wrogiego stanowiska, jakie przeciw rządowi zajęła grupa socjalistów S. F. I. O. Socjaliści postanowili mianowicie odrzucić wszelki kompromis, polecając swym przedstawicielom w komisji finansowej utrzymać w czasie drugiego czytania powzięte poprzednio decyzje. Grupa postanowiła również zająć potępiające stanowisko wobec wydarzeń w Limoges, nie ukrywając zamiaru obalenia rządu i wykonując w ten sposób uchwałę rady naczelnej. Socjaliści uważają za niewłaściwe szych przedstawicieli w delegacji lewicy do poszukiwania formuły, na której przyjęcie mogłoby się zgodzić ugrupowanie radykałów, t. zn. gotowi są zgodzić się na usunięcie z tekstu wniosku słów, wyrażających „nieufność rządowi” i zastąpienie ich jakąś inną formułą, ale niemniej jednak, grupa wyraźnie oświadcza, że formuła winna doprowadzić do tego samego rezultatu.

Nowe trudności wyłoniły się wskutek stanowiska konfederacji byłych kombatantów do wysuniętej przez rząd formuły pojednawczej. Przewiduje ona utworzenie komisji technicznej przy udziale przedstawicieli byłych kombatantów w celu rozważenia sprawy utworzenia kasy emerytur. Tę sprawę konfederacja uważa za ostatecznie przesadzoną. Tego rodzaju stanowisko byłych kombatantów znalazło oddźwięk w obradach radykałów, wchodzącej w skład komisji finansów.

Jest również prawdopodobnym, że pos. Patenotre-Desnoyers wraz z prawniczym deputowanym b. min. de Lasteyrie ponownie poruszą na komisji sprawę rokowań, prowadzonych przez przewodniczącego komisji pos. Malvy i niektórych członków z ministrem finansów Regnier.

Paryż (Tel. wł.). W środę wydawało się, że doszło do porozumienia pomiędzy rządem i parlamentarną lewicą przynajmniej w sprawach finansowych. Tymczasem czwartek rozwił te złudzenia.

Copróżda komisja finansowa pod naciskiem rządu, a zwłaszcza wskutek starań Herriota odstąpiła od swych żądań złagodzenia postanowień walutowych, jednak sprzeczności w sprawie emerytur istnieją nadal. Część

członków komisji upiera się nawet przy dawniejszych żądaniach złagodzenia postanowień rządu w tej sprawie.

Prawicowy „L'Ordre” podaje charakterystyczne oświadczenie pewnego posła radykalno-socjalistycznego: „Pragniemy głosować przeciw rządowi, lecz nie chcemy go obalić, a to jest trudne”. Dziennik dodaje, że komuniści i socjaliści stoją na tym samym stanowisku. Pragną oni, aby „coś się stało”, ale nie chcą ująć rządów, gdyż obawiają się nie tylko politycznych lecz finansowych skutków takiej zmiany.

Finanse Francji nie są zagrożone

Paryż (Tel. wł.). „Journal” oblicza, że Bank Francuski w przeciągu ostatnich 4 tygodni stracił przeszło za 2 i pół miljarde franków złota. Akcja polityczna jest tego powodem i stwarza niebezpieczeństwo gospodarcze oraz finansowe, paraliżując normalny tok życia.

Przywódcą socjalistów Leon Blum czyni „patryotów” odpowiedzialnymi za rodzącą się panikę. Zdaniem Bluma oni to właśnie wymieniają banknoty na złoto. Podobne stanowisko zajmuje komunistyczna „Humanité”.

Paryż (Tel. wł.). Nowe podwyższenie stopy dyskontowej banku francuskiego, oraz bilans tygodniowy wykazujący odpływ złota w wysokości prawie miljarde franków, są tematem artykułów dzisiejszej prasy paryskiej, która omawia sprawę zależnie od zabarwienia politycznego.

London (Tel. wł.). Trudności walutowe Francji zajmują dzienniki londyńskie. Wszystkie pisma docho-

dzą zgodnie do jednego wniosku, że główne powody tych trudności nie są natury finansowej, lecz wywołane zostały niezgodą partyjną.

OD REDAKCJI. — Trudności walutowe, jakie dziś niespodzianie wyplynęły obecnie w Paryżu, mają w znacznej mierze podkład polityczny. Mimo poważnego odpływu złota ze skarbca Banku Francuskiego w wysokości około 2 1/2 miljarde franków w ciągu ostatniego miesiąca pozycja techniczna franka jest wciąż jeszcze zadowalająca.

Zapasy kruszców w Banku Francuskim przekraczają bowiem 70 miliardów fr., a pokrycie obrotu wynosi około 75 proc. (przy statutowym minimum 35 proc.).

Niepokój o los franka jest wynikiem nie tylko wewnętrznych rozrywek politycznych i walki lewicy z rządem Laval'a, ale źródłem obecnego zamieszania należy szukać również zagranicą. Pewnym czynnikiem (wymienia się tu przede wszystkim Anglię) zależy na rozbiściu bloku złotego i podporządkowaniu krajów tego bloku dyrektywom angielskim. Tym samym czynnikiem niezależną polityką rządu Laval'a jest nie na ręce i dlatego chętnie widzianoby w tych kołach jego upadek.

W ten sposób osiągnięto by za jednym zamachem dwa cele polityczne.

Rozmowa Hitlera z Francois Poncet

Komunikat Agencji Havasa usiłuje nie nadawać specjalnego znaczenia tej rozmowie — Stanowisko Anglii

Paryż (PAT). Havas donosi z Berlina.

Godzinna rozmowa, którą odbył kanclerz Hitler z ambasadorem Francois Poncet w obecności min. Neuratha, nie posiada charakteru wyjątkowego. Jest rzeczą naturalną, że Francois Poncet po powrocie z Francji, gdzie naradzał się z Laval'em na temat sytuacji politycznej, chciał przedstawić kanclerzowi swe wrażenia.

Jest to jedna z tych rozmów, jakie prowadzi każdy z dyplomatów z szefem rządu państwa, w którym jest akredytowany. Przyczyni się ona niewątpliwie do stworzenia lepszej atmosfery w stosunkach francusko-niemieckich, które przecież nie są skazane na to, aby wiecznie mieć wrogi charakter. Nie należy jednak budować na niej przesadnych nadziei.

Duch pojednania, który panował podczas wymiany zdań, przyczyni się niewątpliwie do poprawy w stosunkach francusko-niemieckich. Z tego stanowiska oceniając rozmowę należy widzieć w niej pomyślną zapowiedź.

Paryż (PAT). Ag. Havasa donosi z Londynu:

Z powodu rozmowy kanclerza Hitlera z ambasadorem Francji w obecności von Neuratha, wyrażają wątpliwość, czy obecny moment nadaje się do nowych naradów.

W Anglii pragną, aby skuteczność zastosowania sankcji przeciw napastnikowi stała się oczywistą, zanim rozpocznie się rozmowa z Berlinem. Rzesza — jak sądzą Anglicy — nabrałaby szacunku dla organizacji genewskiej i znalazłaby wówczas powody do zajęcia z powrotem swego miejsca w Lidze Narodów, co stanowi jeden z celów polityki angielskiej.

Jak Abisyńczycy zdobyli czołgi

Adis Abeba. (PAT). Po powrocie cesarza do stolicy stały się znane szczegóły zdobycia przez Abisyńczyków w dniu 10 bm. czterech czołgów włoskich na froncie Ogadenu. Nieregularne oddziały abisyńskie w puszcy około Anele trafiły na oddział somaliów włoskich i zmusiły ich do odwrotu. Abisyńczycy ścigali cofających się somaliów, ale następnie, w obawie kontrataku, cofnęli się. Na drodze powrotnej Abisyńczycy spotkali się ze zmotoryzowanym oddziałem wojsk włoskich. Dwa czołgi lekkie ruszyły w pogoń za Abisyńczykami, którzy zdołali ukryć się w zaroślach. Włosi, nie widząc przeciwnika, wyszli z czołgów na poszukiwanie. W tym czasie Abisyńczycy wyskoczyli z zarośli, zabili oszczepami Włochów i zagarnęli czołgi, których zresztą nie potrafili uruchomić. Włosi widząc, że czołgi nie wracają, posłali dwa inne. Powtórzyło się znowu to samo. Abisyńczycy ukryli się, Włosi wyszli z czołgów i chcieli zbliżyć się do stojącej na drodze maszyny. Abisyńczycy wyskoczyli z zarośli i zastrzelili dwóch Włochów. Trzeci zdołał ukryć się w czołgu, a czwarty wsiadł na motocykl i szybko opuścił miejsce walki. Jeden z Abisyńczyków zbliżył się do czołgu, w którym ukrył się Włoch. Z czołgu padł strzał, który pozbawił Abisyńczyka oka. Żołnierz abisyński, przezwyciężając ból, wyciągnął Włocha z czołgu za włos i zadał mu szabłą

śmiertelną ranę. W ten sposób wszystkie cztery czołgi zostały bez obrońców. W jednym z czołgów znajdowały się granaty, z których jeden upadł. Nastąpił wybuch, który zabił jednego i ranił dwóch Abisyńczyków nie umieli sobie dać rady z czołgami. Zawiadomili więc o swym sukcesie Dżidżigę, skąd wywołano mechaników i przyholowano czołgi do głównej kwatery. Włosi, którzy padli w tej bitwie, są to młodzi ludzie — zaledwie 20-letni

Kurs dolara. Dziś rano Bank Polski notował kurs dolara 5,29 zł, w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5,31 1/2 — 5,31 3/4 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urządowe Sprawozdanie Targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 22. 11. 1935 r.
Spędzono: buhajów 1, krów 12, świń 328, prosiąt 117, cieląt 122, owiec 3, razem 583 zwierząt.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 22. 11. 1935 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% pożyczek 63,50—63 3/4; pozatem poszukiwano 4% premj. dol. po 51,50 — bez oddawców.
Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obra-

WYSUSZONE mydło Tukan

jest najoszczędniejszym i najtańszym mydłem do prania

Pr 6 635/6-R 902/1022

cano jedynie 4% listy zast. konwert. po 36% — w placeniu; pozatem ofiarowano — bez obrotu 4 1/2% dol. listy zast. po 37 — oraz 4 1/2% złotych listy zast. również po 37.

Z akcyj bankowych poszukiwano Bank Polski po 95, — bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe
5% państw. pożycz. konwers. 63,50—63,75 P.
4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 36,25 P.

Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 22. 11. 1935 r.

Warunki: Handel hurtowy parwet. Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

STANDARTY:
1) żyto 715 g/l.
2) pszenica 756 g/l.
3) owoce 420 g/l.

Ceny orientacyjne:

Żyto (Uposob. spokojne) . . . 12,25—12,50
Pszenica (Uposob. spokojne) . . . 17,50—17,75
Jęczmień browarowy . . . 15,00—16,00

Uposobienie spokojne.
Jęczmień 700—725 g/l. . . . 13,75—14,25
Jęczmień 670—680 g/l. . . . 13,25—13,50

Uposobienie spokojne.
Owies (Uposob. spokojne) . . . 15,25—16,00

Mąka
Żytnia wyciąg 0-30% wł w. 20,25—21,00
Żytnia gat. I 0-45% wł w. 19,50—20,25
Żytnia gat. I 0-55% wł w. 18,50—19,50
Żytnia gat. II 45-55% wł w. 15,25—16,25

Uposobienie spokojne.
pezenna gat. IA 0-20% wł w. 30,75—32,50
pszenka kat. IB 0-45% wł w. 30,00—30,50
pezenka gat. IC 0-55% wł w. 29,00—29,50
pezenka gat. ID 0-60% wł w. 28,00—28,50
pezenka gat. IE 0-65% wł w. 27,00—27,50
pszen. gat. IIA 20-55% wł w. 26,75—27,25
pszen. gat. IIB 20-65% wł w. 26,25—26,75
pszen. gat. IID 45-65% wł w. 24,00—24,50
pszen. gat. IIF 55-65% wł w. 22,00—22,50
pszen. gat. IIG 60-65% wł w. 20,50—21,00

Uposobienie spokojne.
Otręby żytnie stand. . . . 9,25—9,75
Otręby pszen. grube stand. . . . 10,00—10,50
Otręby pszenne średnie st. . . . 9,00—9,75
Otręby jęczmienne . . . . 9,75—11,00
Rzepak zimowy . . . . 42,50—43,50
Rzepak zimowy . . . . 40,50—41,50
Siemię lniane . . . . 36,00—38,00
Gorzecza . . . . 34,00—36,00
Groch Viktorja . . . . 25,00—30,00
Groch Folgera . . . . 21,00—23,00
Lubin niebieski . . . . 9,00—10,00
Lubin złoty . . . . 11,00—11,50
Mak niebieski . . . . 61,00—63,00
Mak niebieski . . . . 90,00—100,00
Koniczyna czerw. surowa . . . . 110,00—120,00
Konicz. czerw. 95-97% czyst. . . . 75,00—95,00
Koniczyna biała . . . . 160,00—175,00
Koniczyna szwedzka . . . . 3,75—4,50
Ziemniaki jadalne 20
Ziemniaki fabr. za kilo % . . . . 16,75—17,00
Makuch lnian w taflach . . . . 13,50—13,75
Makuch rzepakowy w tafl. . . . 19,50—20,00
Makuch słon. w tafl. 42/43% . . . . 20,50—21,50
Sól Soja . . . . 2,00—2,20
Sólca pszenna luzem . . . . 2,60—2,80
„ pszena prasowana . . . . 2,25—2,50
„ żytnia luzem . . . . 2,75—3,00
„ żytnia prasowana . . . . 2,75—3,00
„ owsiana luzem . . . . 3,25—3,50
„ owsiana prasowana . . . . 1,50—2,00
„ jęczmienna luzem . . . . 2,40—2,60
„ jęczmienna prasow. . . . 6,00—6,50
Siano zwykłe luzem . . . . 6,50—7,00
„ zwykłe prasowane . . . . 7,00—7,50
„ nadnoteckie luzem . . . . 7,50—8,00
„ nadnoteckie pras. . . . 7,50—8,00

Ogólne uposobienie spokojne.
Ogólny obrót: 3957,5 tonn, w tem żyta 1200 tonn pszenicy 693,5 tonn, jęczmienia 557 tonn, owsa 325 tonn.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Wszystkie ceny w złotej walucie.

Trzęsienie ziemi

London (Tel. wł.). Według doniesień z Honolulu wyspy Hawajskie nawiedziło w czwartek przed południem trzęsienie ziemi połączone z olbrzymią falą morską. Wiele jachtów i łodzi rybackich wyrzuconych zostało na brzeg.

Kierownik miejscowego obserwatorium przewidział to trzęsienie ziemi i zapowiada obecnie wyłuch wulkanów Kilaue i Manua Loa.

Wiadomości

W Amsterdamie policja aresztowała czterech anarchistów, którzy przedostali się wieczorem na pokład niemieckiego statku węglowego i zerwali flagę ze swastyką. Flagi nie odnaleziono.

We Włoszech rozpoczęła się wielka kampanja zbiorczy złota. Ludność składa na rzecz skarbu bizuterję, medale i stare monety. We wszystkich miejscowościach utworzono komitety lokalne, organizujące opór przeciwko sankcjom i zbiórce złota.

Z Suezu donoszą, że torpedowiec holenderski „Krotenaer”, udający się do Indji holenderskich, zderzył się przy wyjściu z portu z holownikiem egipskim. Lekko uszkodzony torpedowiec powrócił do portu. Na holowniku, przebitym w kilku miejscach, trzech ludzi z załogi odniosło ciężkie rany.

Donoszą z Jerzolimy, że w starciu z policją zginęło 6 bandytów narodowości arabskiej, ściganych przez władze za dokonane zabójstwo policjanta narodowości żydowskiej.

„New York Times” donosi, że lotnik amerykański Lincoln Elsworth doznał po raz drugi niepowodzenia w swym locie transarktycznym. Musiał zawrócić z drogi, gdyż napotkał grubą ścianę mgły.

Wysoka cena

Pierwszy z trzech etapów programu finansowo-gospodarczego rządu Kościalski-Kwiatkowski został zakończony uchwaleniem zrównoważonego preliminarza budżetowego na rok 1936/7.

Trudno w tej chwili wypowiedzieć sąd o charakterze tej równowagi i jej trwałości. Zależać ona będzie nie tyle od cyfr, umieszczonych w przyszłym budżecie, ile od jego wykonania i warunków polityczno-gospodarczych, w jakich to wykonywanie będzie się odbywać. Doświadczenie lat ubiegłych nauczyło nas, że między planem budżetowym a jego realizacją zachodziły rozbieżności, sięgające sumy pół miljarда złotych. Nie zapuszczając się tedy zbyt daleko w nieznaną przyszłość, przyjrzyjmy się temu, co dotychczas zostało wykonane i spróbujmy ustalić cenę osiągniętej — narazie na papierze — równowagi budżetowej.

Cena to, jak zaraz zobaczymy, bardzo wysoka. Składa się ona z czterech, różnych pod względem gospodarczym pozycji, któremi są:

1) bardzo znaczne podwyższenie podatku dochodowego, wynoszące w dochodach fundowanych 40 proc., a w niefundowanych 100 proc. dotychczasowych stawek podatkowych (podwyżkę tę łagodzi nieco zniesienie t. zw. podatku kryzysowego);

2) obcięcie pensyj urzędniczych, emerytur i rent inwalidzkich przeciętnie o 10 — 15 proc.;

3) skreślenie wydatków inwestycyjnych w przedsiębiorstwach państwowych (koleje, poczta) z przelaniem zaoszczędzonych w ten sposób sum na cele budżetu administracji;

4) zmniejszenie niektórych wydatków rzeczowo-administracyjnych na sumę 46 milionów, przyczem wynik ostateczny jest tu faktycznie o połowę mniejszy z powodu powiększenia innych wydatków tej kategorii.

Jeżeli cenę powyższą uznaliśmy z gospodarczego punktu widzenia za bardzo wysoką, to dlatego, że ani powiększenie ciężaru podatkowego, ani zmniejszenie uposażeń urzędniczych w ich dalszej warstwie poniżej t. zw. minimum egzystencji, ani wreszcie daleko idące ograniczenie wydatków inwestycyjnych — wszystko to razem nie przyczyni się do ożywienia wytwórczości i spożycia, a raczej może zahamować występujące tu i owdzie, nieznaczne zresztą i nietrwałe narazie, objawy podnoszenia się z dna kryzysu.

Wprowadzone równocześnie z ciężarami pewne ulgi gospodarcze pod postacią obniżenia komornego i zniesienia podatku lokalnego od małych mieszkań będą w bardzo wielu wypadkach skonsumowane przez obniżenie minimum, wolnego od podatku dochodowego przy dochodach niefundowanych (z pracy zarobkowej) z 2.500 zł do 1.500 zł rocznie, czyli 125 zł miesięcznie.

Ogólnie można tak scharakteryzować dokonane przez rząd zrównoważenie budżetu, że udział państwa w tem dziele, polegający na zmniejszeniu wydatków rzeczowo-administracyjnych, jest bardzo nikły; wyraża się on cyfrą mniej więcej 13 proc. Resztę, t. j. 87 proc. zapłaci — w tej czy innej formie — życie gospodarcze, czyli społeczeństwo.

Czy ta wysoka cena opłaci się? Będzie to zależało od wykonania dalszych etapów programu rządowego, oraz warunków, temu wykonywaniu towarzyszących. Używając zastosowanego w jednym z przemówień p. ministra Kwiatkowskiego porównania do operacji chirurgicznej, możnaby obecną sytuację przedstawić w ten sposób, że sam zabieg chirurgiczny jest już zrobiony. Chory leży obecnie w niewygodnej pozycji, bo na łożu gospodar-

czem nierównym, pełnym zapadnięć i wzniesień. Jest on bardzo wycieńczony, przydałaby się transfuzja świeżej krwi, a potem dobre odżywianie. Atmosfera sali operacyjnej jest duszna; konieczne jest wpuszczenie do niej świeżego powietrza, któreby dodało

podniety i choremu i jego otoczeniu. Dopiero spełnienie tych wszystkich warunków utrwaliłoby dzieło równowagi budżetu i usprawiedliwiłoby jego cenę.

M. K.

POMNIK WOLNOŚCI

W Rydze odbyło się uroczyste odsłonięcie pomnika Wolności. Odsłonięcia dokonał prezydent Łotwy Kwiesis, w uroczystości zaś wzięli udział prezes ministrów Ulmanis, minister wojny gen. Balodis i wielu innych dostojników państwa.

Przed atakiem na Laval

Formalnie premier Laval doszedł z radykałami do porozumienia, że nie będą się oni przeciwstawiali planom finansowym rządu w komisji finansowej. Chodziło w tym wypadku o zrównoważenie budżetu drogą dekretów.

Zpoza kulis polityki lewicy francuskiej dochodzą jednak teraz odgłosy, które pozwalają mniemać, że wielka bitwa przeciwko Lavalowi rozpocznie się po wznowieniu prac parlamentu. Otwarcie sesji izby deputowanych wyznaczono na 28 listopada. Wobec zobowiązania Herriota i radykałów, że nie będą utrudniali rządowi pracy nad uzdrowieniem finansów, atak pójdzie po innej płaszczyźnie.

Na wstępie porządku obrad izby deputowanych znajduje się sprawa lig patriotycznych, których rozwiązania domaga się od rządu lewicowo-komuni-

styczny „Front Ludowy”. Dyskusja dookoła tego tematu może lewicy nasunąć sposobność wypowiedzenia nieufności rządowi Lavalu.

Ligi patriotyczne, szczególnie zaś najsilniejszy i bojowy „Croix de Feu” płk. de la Roque’a, nie oczekują bezczynnie ataku lewicy. Rozmach poczynań organizacyjnych lig patriotycznych jest wielki w całej Francji. „Croix de Feu” liczy około 700 tys. członków, przy codziennym napływie nowych. Znosi się więc na to, że w razie uchwalenia likwidacji lig prawicowych przez izbę deputowanych może dojść do zaburzeń w kraju.

Laval sam reprezentuje pogląd, że w razie rozwiązania lig patriotycznych należy również zlikwidować lewicowe organizacje bojowe.

Odrodzenie „centrolewu”?

Pewne koła polityczne wykazują — jak informuje „Warsz. Dz. Narodowy” — w ostatnich kilku tygodniach dużą ruchliwość. Rozmaite znaki na horyzoncie politycznym Polski wskazują, iż „sanacja” na dłuższą metę nie może się utrzymać przy władzy, a są czynniki, które za żadną cenę nie chcą dopuścić do rządu Obozu Narodowego, dlatego tworzy się różne kombinacje i porozumienia, aby tylko chwilę rządów narodowych odsunąć jak najdalej.

W tym kierunku działają przede wszystkim Żydzi, którzy już dawno wysunęli w swojej prasie projekt porozumienia lewicy „sanacyjnej” z lewicą opozycyjną. Współdziałają w tej akcji rozmaite koła o charakterze masonim lub osoby, pozostające pod ich wpływem. Bardzo dużo energii wkładają, aby takie porozumienie powstało, panowie Maciej Rataj i prof. Kot, którzy działają wśród ludowców. Marzą oni o stworzeniu „centrolewu”, w którego skład weszliby: ludowcy, część „sanacji” ze skrzydła lewego, P. P. S., N. P. R. i rozmaici „wybitni” politycy, którzy cho-

dzą luzem. Ponoć te zabiegi mają dać pozytywne wyniki w niedługim czasie.

„Warsz. Dz. Nar.” zaznacza, że każda taka kombinacja nie będzie reprezentowała żadnej siły i nie znajdzie żadnego poparcia ze strony społeczeństwa polskiego.

Inwalidzi, a projektowana obniżka rent

W sali Domu Król. Jadwigi odbyło się wczoraj zebranie inwalidów wojennych R. P. koła na miasto Poznań. Referat o projektowanym potrąceniu rent inwalidzkich wygłosił prezes zarządu wojewódzkiego p. Ludwik Stachecki. W rezultacie zebrania, które odbyło się przy bardzo licznych udziałach inwalidów wojennych, wdów i sierot po inwalidach, przyjęto rezolucję, w której wysuwa się pewne postulaty inwalidzkie. W szczególności zaś rezolucja zawiera prośbę, ażeby rząd rozważył możliwość niepotrącania rent w projektowanej wysokości (10 proc.) i rozpatrzył jeszcze możliwość obniżenia stawek rent inwalidzkich tylko o 5 proc. (kl)

Z życia

(—) W szeregach organizacji robotniczych, i to wszelkich odcieni, dyskutowany jest żywo projekt rządowy, mający na celu stworzenie izb pracy.

W przeciwstawieniu do pomysłów rządu Sławka związki zawodowe mają pozostać, ale straca, podobnie jak cechy wobec izb rzemieślniczych, znaczną część swych uprawnień. Do izb pracy przeszłyby np. pośrednictwo pracy, świetlice, biblioteki, wykształcenie zawodowe itp. Na rzecz izby płaciłoby miał robotnik od 30 od 120 groszy miesięcznie.

Organizacje robotnicze już dziś stawiają pomysłem rządowym zarzuty podwójnej natury: ideowej i organizacyjnej. Robotnicy chrześcijańscy nie sądzą, aby się czuli dobrze pod wspólnym dachem ideowym z komunistami i Żydami. Organizacja zaś jest pomyślana tak, że pociechę z niej mieć będzie w pierwszym rzędzie — biurokracja i izby. Tak, jak to jest np. w izbach rzemieślniczych.

*

Izby rzemieślnicze stają przed ważnym problemem: układają budżet na rok następny i ułożyć go nie mogą. Wyszło prawie zupełnie obfite źródło: opłaty za patenty od niekwalifikowanych, które jeszcze w ubiegłym okresie budżetowym dało ponad 800 000 zł. Mówi się głośno o dodatkowych opłatach, jakie będą nałożone na warsztaty rzemieślnicze.

*

W szkołach zapowiada się powszechnie, iż rodzice pokryć muszą prawie wszystkie bieżące potrzeby szkoły, ponieważ rząd poza poborami gron nauczycielskich nie da nic, a samorzady, poza opałem, stróżem i dodatkami mieszkaniowymi, również nic już dać nie mogą. Na komitety rodzicielskie spaść ma obowiązek całkowity zaopatrzenia uboższych dzieci w przybory szkolne, w środki naukowe, dożywianie i t. p.

*

Jakże dziwnie na tem tle brzmi dla naszego ucha wiadomość prasy „sanacyjnej”, iż Państwowe Wytwórnice Uzbrojenia w Radomiu, Pionkach i Skarżysku budują na terenach „Nowego Radomia” szpital dla swoich pracowników i dla ludności powiatów radomskiego, ilżeckiego, koneckiego, opoczyńskiego i kozienickiego. Dla informacji naszych Czytelników dodajemy, iż Radom ma 3 szpitale. Nowy już teraz został nazwany „szpitalem - pałacem”. Zaopatrzony on będzie „we wszelkie najbardziej nowoczesne i udoskonalone urządzenia techniczne i wielką ilość sal”.

Przyznajemy się szczerze: nie wiedzieliśmy, że do obowiązków Państwowej Fabryki Broni należy budowa czwartego szpitala w Radomiu.

*

Gdzież jest ten silny rząd, który od 9 lat nadaje jednolity kierunek poczynaniom państwa?

Jak wczoraj donosiliśmy, w Londynie zmarł w wieku lat 76 admirał angielskiej marynarki wojennej Jellicoe, dowódca floty brytyjskiej, która w czasie wojny światowej zadawała decydującą klęskę flocie niemieckiej w cieśninie Skagerrak u wybrzeży duńskich. Przeczuwając zgon, sędziwy admirał zaprosił do swego łoża kilku wyższych oficerów marynarki angielskiej, którym wręczył swe pamiętniki oraz opracowane przez siebie plany strategiczne.

Każda matka chce się szczęśliwą.
 gdy dziecko jej wzbudza podziw swym zdrowym i czerstwym wyglądem. A zatem używajmy tylko
MYDŁO NIVEA dla dzieci
 które wyrabiane jest według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej cery dziecięcej.
 Cena zł 1.20.

Nastają już słotne i zimne dni...

Trzeba zatem zawczasu chronić skórę NIVEA

Tylko NIVEA zawiera Euceryt. Dlatego nie można też NIVEA czymś innym zastąpić.

Krem NIVEA od zł 0.40 do 2.60
 Olejek NIVEA od zł 1.00 do 3.50

PEBECO Spółka Akcyjna w Poznaniu

FELJETON KULTURALNY

Kanonik nad kanoniki

Napisał Adolf Nowaczyński

niema dzisiaj w Paryżu autora, któryby w Polsce cieszył się taką popularnością w elicie intelektualnej i był tylokrotnie tłumaczony przez najmocniejsze tuzy i asy literackie, jak swego czasu, dość dawno bo omal 200 lat temu, niejaki Wodopij, inaczej Boalowjusz lub Boilowjusz, recte... Boileau.

W drugiej połowie XVIII-go wieku Oświecenia tłumaczono u nas Francuzów, wogóle wszystkich, a tłumaczono natógowo, masowo, po kilka razy jedno i to samo dzieło aż do skutku, tj. aż do doskonałości. Z dzisiejszej perspektywy czasem się wydaje, że przed królem Stanisławem Augustem, za Stanisława i po Stanisława kilkuset literatów literalnie noc i dzień tłumaczyło nowalje francuskie. Całego Woltera od a do zet (Alzyra-Zadig) każdy tom po kilka, po kilkanaście razy i wszystko, co contra Woltera, także. Z Encyklopedystów wszystko. I Mably, dalej Marmontel i Montesquieu, Delille i Lafontaine, Rousseau i Sieyès, Buffon, Florian, panna Scudery, pan Pirron. Wszyscy, co cieszyli się europejską renomą i reputacją, tłumaczeni bywali stante pedante i to nietylko przez pedantów, pedagogów, petomanów. Nie. Tłumaczyli Francuzów kasztelanowie i hetmanowie, wojewodzin i podczaszycy, Ojcowie Jezuiti i Ojcowie Piżary, ale także wielkie talenty i umysły twórcze, samorodne. W epoce Stanisławowskiej przyswajali Francuzów: Naruszewicz, Węgierski, Książnin, Trembecki, Bohomolec, Zabłocki, Konarski, kilku Potockich, kilku Krasickich, Rzewuskich, Żaluskich.

Satyryk „Wodopij”, który zresztą nie miał wspólnego z alkoholizmem abstynencją w Sarmacji Hyperborejskiej, tłumaczów liczył sobie chyba z tuzin. A co nowszy, to lepszy. Nie napisał Boileau znów tak dużo, a wszystko, co nad Sekwaną napisał, nad Wisłą w te pędy było przekładane, przetwarzane, parafrazowane, lokalizowane, sarmatyzowane, nietylko tłumaczone. Nadto i po dwustu latach doczekał się, że tak jego twórczością rymopiską, jak i polonizacją tej twórczości zajął się pewien uczony, rozmiłowany serdecznie w temacie, zaczem dający o Wodopiju studja źródłowe interesujące, balastem pedantów nie obciążone. Jest nim prof. Gabriel Korbut, w którego nowym tomie „Szkiców i Drobiazgów” exhumowany też został ostatni, a zarazem największy polski „Boalista”, poczem sprezentowany tak wyraziście, że mumja literacka jakby żyje i mocnymi oczyma na nas patrzy. Tym boalista, zasię znów Wielkopols, ale sui generis modelowego a wyjątkowego autoramentu, bo taki, co właściwie z granic Wielkopolski niby nigdzie nie wyjeżdżając („tam się paśl jeno jako w lesie zaję”), a jednak życiem całej wielkiej Polski żył i w rozwój moralno-intelektualny stolicy ingerował wnetliwie, czujnie, aktywnie, choć pozornie poślednio i pośrednio.

O żywocie doczesnym Gorczyzewskiego Zolla dotychczas nadal wiemy minimalnie. Pochodzili z Golencina. Dwóch było znanych i to Janów z imienia. Jeden poseł na 3-ci Sejm do Berlina (1837), figuruje w spisach członków wolnomularskiej loży „Świątynia Jedności”, ale wśród „Braci Wykreślonych” (sic). Ten nas obchodzi tyle, co śnieg zeszłoroczny. Natomiast drugi,

także Jan, bardzo. Księdzem był i doktorem, ale tylko filozofii. Jakiś czas protektorat szkół w Kaliszu. Magnum aevi spatium przeżył jako kanonik poznański, kaznodzieja, pedagog, rektor sławetnego Lyceum.

Literaturą i z literaturą parał się kanonik zdaje się i natógowo i nieuleczalnie, tak zresztą, jak przewielekrotnie w owych czasach sufraganów, przeorów i braciszków zwykłych. Debiutował jako tłumacz „Skotopasków” Virgiliusza Marona. Jako już ceniony i „znajomy” homo literatus w r. 1805 został członkiem korespondentem „Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”. Ale ani tłumaczenia Virgulego ani Anglika Pope'a, ani paryskiego Delille'a większej „reputacji” mu nie wyrobiły ani twórcy-odtwórcy w nim nie rozbudziły. Dopiero zetknięcie się, poznanie, skończenie i pobratymstwo z Boileau podnieciły węgę twórczą kanonika poznańskiego. Otóż kasalskie źródło Hipokreny czy Helikon odnaleziony. Trafiał frant na franta, zagrali kuranta. Już się od tego momentu nie rozstawał ten Polak z tym Francuzem. Wszyscy inni autorzy poszli w ką i na strych poznańskiej plebanji.

Tak samo zresztą podkochiwali się w Boileau illo tempore Sarmatowie inni: Już przed Gorczyzewskim miał Boileau translatorów przednich: „Listy poetyckie”: Krasicki, tenże parafrazy satyr: „Pijsństwo” i „Żona modna”; „Sztuka rymotwórcza” Dmochowski, „Organy” Węgierski; Naruszewicz, Feliński. A wśród nich znalazł się też i ksiądz biskup krakowski J. J. Żaluski, biblijofila brat, sam też biblijofil i rymarz tak zajadły, że nawet katalóg Biblioteki Żaluskich rymem układał. Ten to purpurat i dostojnik satyry Boileau też wziął pod gespiór parafrazę i lokalizację, przyczem atoli pozwolił sobie na taką przemoc i multum słów sprośnych, nieprzystojnych, dosadnych (do sadu), tak przesolił, przepieprzył, przezegadłowiczyl, że trzeba go było nagwałt wycofywać z obiegów, a Ojcowie Jezuiti słusznie niemi tu i owdzie cum ostentatione w kominkach i piecach palili. Zanadto widocznie wziął sobie do serca słynną przysłowiową maksymę Boileau: j'appelle un chat un chat et Rolet un fripon i to w dziedzinie masculini et feminini generis (jurna Venus się parzy, kupidynek s...synek, d.....ka, holo...pka et cetera similia). Trzeba więc tedy było niedobrą renoję rzekomego plugawca coprędzej „Wodopio-wi” naprawić. Zwawo zabrał się nasz canonicus do roboty, na Żaluskiego sprośnika tak zirytowany, że wyliczając w przedmowie swych poprzedników w tłumactwie i przekładancach, nawet jednym słówkiem przewielebnego nie wspomina.

Boileau w sosie Gorczyzewskiego dwukrotnie był drukowany, w 1805-ym i kilkanaście lat potem w 1818-ym w dwutomowej edycji „Poezji przekładanych i własnych” z przypiskami, adnotacjami, prefacę. Zachwalali je Kolałtaj, Dmochowski, Potocki Stanisław minister (i mistrz Wielki Wielkiego Wschodu), ksiądz Siarczyński, ksiądz Jezierski, lubelski rektor (autor „Uwag Jarosza Kutasińskiego” oraz „Katechizmu o tajemnicach rządu polskiego”), Koparski i Kopczyński także, Brodziński profesor też, a nawet sam bliższy rodak, bo z Piły rodem Staszyc jednym słowem: reformisty, toleranty, „libertyny”, „Jakobiny” domowego srochu. Satyry Gorczyzewskiego zalecono oficjalnie dla bibliotek szkolnych. Jedną z Satyr już nie tłumaczono z Boileau, ale własnej inwencji

i kompozycji p. t. „Gotownia sentymentalna”, zyskała sobie nawet dużą popularność. Kiedy kanonik Gorczyzewski pożegnał się z tym padodem płaczu (1824), jego bliższy rodak, prezes Staszyc wygłosił na posiedzeniu „Towarzystwa Naukowego” żalobne hommagium.

Na czem tedy polegają walory kanonika Gorczyzewskiego i z jakiej racji godzin się stał wydobycia i przypomnienia? Oto przedewszystkiem i generalnie na jego niepospolitej odwadze cywilnej i mówieniu społecznikom stuprocentowej prawdy. Kanonik i weredyk w jednej osobie. Prawdę swoją nie obwijał Gorczyzewski w bawełnę, ale dawał ją, można powiedzieć, jędrną i nagą w doskonałej formie, w dostalym języku, z humorem, z dowcipem godnym wielkich ówczesnych warszawistów: Trembeckiego, Węgierskiego, Krasickiego. W strategii i taktyce satyrycznej szedł Gorczyzewski wedle wskazań swego pierwowzoru, przez Zabłockiego, również satyryka, tak sformułowanych:

Przed wszystkim zalecam ci trzymaj się Boileau'a
 On kiedy gromi zbrodnie imion nie ocala
 Inaczej nie nie zdolasz. Satyra nie taka
 Zamiast poprawić jeszcze zabawi lądaka,
 A tu idzie o kraj twój, biedny oczywiście,
 Będzie w nim lepiej tylko mocno śmiało
 piszciał

I kanonik poznański wziął sobie do serca ten imperatyw: mocno! śmiało! Satyry Boileau tłumacząc, tak je parafrazował, adoptował, lokalizował, umiejscawiał, do obyczaju sarmackiego, do „ladu” polskiego „naciągał” (dociągał?), że właściwie stawały się w przetworzeniu czemś całkiem samorodnym. Atakował i insultował polskie wady, błędy, grzechy w ich osobowych indywidualnych personifikacjach.

Siebie i swe kampanje ironicznie tak charakteryzuje:

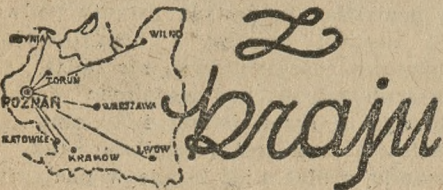
Strzeż się, mówi niejeden, tego dziwoląga,
 Pelno on much ma w nosie, z wszystkich
 Zuchwały trefniś żartem wiersz by swój
 się uraga,
 Nie dba chochy dla niego stu przyjaciół
 zbobacił,
 Bodzie wszystkich i nie zna w swych szty-
 derstwach braku.

Wzorem swojego arcymistrza wy-
 najduje sobie najpierw cały szereg fi-
 gur fikcyjnych na obśmiewanie zasłu-
 żonych: panie Dewocka, Łakomska,
 Umizgalska, Wyrocicka, Mędrska, to
 sawantki precieusy, modnisie, wampy,
 kokiety. Panowie często mają tylko
 imiona: Rafał, Marek, Sykstus, albo
 nazwiska: Sknerski, Libertynowicz,
 Wszędobylski, Weber.

Ale nie w tych Hogarthoskich obra-
 zeczkach sarkastycznych leży główna
 forsa pisarza i jego waga kulturalna.
 To są igraszki i barszki a la „Goto-
 wnia Sentymentalna”. Właściwy
 Gorczyzewski wypowiada się dopiero
 w właściwie paszkwilowych atakach
 na reprezentantów intelektualnej
 miernoty i ciemnoty, na obskurantów,
 antagonistów „Oświecenia”, provin-
 cjonalistów, grafomanów, „baza-
 czów”, „grzymolów”, na ówczesnych
 „Lechickich” i... Pirożyńskich.

„A jeżeli komu wolno i z mądrych dzieł
 szydzić
 Za cóż mnie ma być zbrodno głupich
 nienawidzić.”

No i w tych dziedzinach, na tym
 froncie, jest kanonik poznański agre-
 sywnie wojowniczy, bez pardonu, no
 i naćiekawszy. Takiej odwagi cywil-
 nej i takiego furor satiricus nie mają
 ani Węgierski, ani Zabłocki. Wybrał

PRZEBUDOWA ZAMKU WARSZAWSKIEGO

Prace nad przebudową zamku królewskiego w Warszawie i dostosowaniem go do dzisiejszych potrzeb trwają w dalszym ciągu. Chodzi obecnie głównie o odnowienie pomieszczeń dla gabinetu wojskowego Prezydenta. Rzpłitej na parterze w narożniku od strony Zjazdu. Roboty te przedłużają się z powodu konieczności restauracji polichromji barokowej, odkrytej pod nawarstwieniem dawnych tynków i farb we wszystkich trzech salach.

Po przeniesieniu koszar dla kompanji zamkowej do nowego budynku, nastąpi zburzenie koszar rosyjskich. Prowadzi się również budowę domu, zawierającego 20 mieszkań dla funkcjonariuszów zamkowej. O ile wcześniej mrozy nie staną na przeszkodzie, dom ten będzie w r. b. w stanie surowym doprowadzony pod dach i ukończony w przyszłym roku.

KOLEJARZE U MINISTRA KOMUNIKACJI

W dniu 15 b. m. byli przedstawiciele kilkunastu zrzeszeń kolejarzy u ministra komunikacji inż. Butkiewicza, celem przedstawienia mu położenia materialnego członków w związku z przewidzianymi nowymi obciążeniami poborów. Omawiano przytem możliwość złagodzenia nowych obciążeń przez odroczenie spłaty zaliczek, albo ustalenie dogodniejszych warunków tychże spłat, obniżenie komornego za mieszkanie w budynkach kolejowych itp.

FIRMA NIEMIECKA DOPUSZCZA SIĘ WIELKICH NADUŻYĆ PODATKOWYCH

Z Warszawy donoszą o wykryciu wielkich nadużyć podatkowych, jakich miała się dopuszczać od trzech lat firma niemiecka „Dr. Madaur et Comp.”, filja wielkich zakładów farmaceutycznych w Niemczech. Książkowość była rzekomo rozmyślnie prowadzona w sposób niezgodny z rzeczywistością. Za rok 1933 nalożono na firmę grzywnę w wysokości 869 tys. złotych.

ZAWIESZENIE DZIAŁALNOŚCI ZW. WOLNOMYŚLIWIECIELI

Wobec ujawnienia antypaństwowej działalności oddziału polskiego Związku wolnej myśli w Katowicach władze wojewódzkie ślaskie zawiesiły działalność Zw. na terenie województwa. Rzecz charakterystyczna, że prezesem Związku wolnomyślicielskiego na terenie Śląska jest znany i zamożny przedsiębiorca budowlany inż. Michejda, który w ciągu ostatnich lat otrzymał wiele robót, finansowanych z funduszy publicznych. Nie przeszkadzała p. Michejdzie nawet działalność Związku wyrażająca komunizującą. Zebrania wolnomyślicieli odbywały się nadomiar w jednym z gmachów państwowych. Jak się dowiadujemy, wojewoda Grażyński ukarał urzędnika województwa, który bezprawnie udzielał gościnny wolnomyślicielom w siedzibie instytucji państwowej. (KAP)

LEKARZ POPELNIL SAMOBÓJSTWO

Wczorajszej nocy w Katowicach znaleziono na ulicy lekarza tamtejszego, dr. Stanisław Tomiaka, który po przewiezieniu do szpitala zmarł, nie odzyskawszy przytomności. Okazało się, że dr. T. popełnił samobójstwo przez zażycie strychniny, której działanie objawiło się dopiero na ulicy. Powodem była rzekomo przewlekła choroba.

W OSOBNEJ KRYPCIE NA WAWELU

Podczas konferencji, jaka się odbyła 18 b. m. między ks. metropolitą Sapieżą a członkami odnośnego komitetu postanowiono ostatecznie przeznaczyć kryptę pod Wieżą Srebrnych Dzwonów na ustawienie tam trumny ze zwłokami śp. marsz. Piłsudskiego. Prace nad technicznym rozwiązaniem zagadnienia dojsia do tej krypty, doprowadzenia jej do stanu używalności oraz związanych z tem remontem samej Wieży Srebrnych Dzwonów rozpoczęte będą natychmiast. Po ich ukończeniu przyjdzie kolej na architektoniczne rozwiązanie oraz na zaprojektowanie i wzniesienie sarkofagu, w którym złożona zostanie srebrna trumna z ziemskimi szczątkami Józefa Piłsudskiego.

sobie tutaj kilka poprostu ofiar, które tropi i tepi bez litości. W Satyrze Czwartej tak dyffamuje nieudolnego kaznodzieję, tuż najbliższej go irytującego:

Ojciec Chryzanty, w Tumie co w święta kazywa
Wielmożność kanoniczną wyręczając sobą
Sądzi się być jedyną ambony ozdoba;
A gdy zapal gorliwy minę w nim nasroży.
Za nim przy nim Augustyn, Chryzostom,
Ambroży.
Cóżby się działo, gdyby jakoby zuchwałec
Dla przetarcia mu oczu ściągnął śmiały
palec?
Gdyby mu to dał poznać, że jego kazania
więcej ciągną szyderstwa, niżli zbudowania;
że do tego rzemiosła wcale nie ma głowy;
że w mowach jego braknie wątku i osnowy,
że rzecz źle brana, podły styl, dzikie
ruszenie
sprawia w słuchaczach jego wstręt
i obmierzenie?

Nielada trzeba było odwagi cywilnej, żeby tak zmasakrować konkurencyjnego ale nieudolnego widocznym oratora.

Takich ofiar jak ojciec Chryzant ma satyryk Gorczyzewski w Krakowie i Warszawie spory poczet. W Krakowie ofiarą Gorczyzewskiego jest prof. Jacek Idzi Przybylski, polyglotta, tłumacz Milтона, osławiony w owych czasach produktorem niezliczonych językowych nowotworów. Satyryk poznański układa w rymy girlandę tych dziwadł słownych, poczem pisze:

Choćbym ja słowa nie rzekł, któż nie zna pisarza
Co na złość rozumowi takie słowa stwarza,
Których przedmiot żadnemu z Słowian
w myśl nie wpadnie.
A Polak ich znaczenia na wieki nie zgadnie.

Była to tym razem omyłka i gaffa satyryka, gdyż Polak nie tylko że „zgadł”, ale moc nowotworów Idziego Jacka przeszła do normalnego potocznego języka. Utarła się.

Najważniejsze były atoli batalje, jakie przez lufy dział i armat Boileau staczał Gorczyzewski z potentatami warszawskimi, głównie z księdzem Łuskim S. J. i z Surowieckim, Reformatem a reform wszelkich nieprzejednanym wrogiem. To byli dwaj Lechiccy Pirożyńcy ery Stanisławowskiej i Wielkiego Sejmu. Dostawało się przygodnie i Jezuitę Wyrwiczowi, dostawało fałszerzowi i heraldykowi Wielądkowi, ba nawet przelotnie i bez nazwiska Staszczowi (za złe tłumaczenie „Nymy i Pompiljusza” Floriana), ale „Nad obskurantami Łuskim i nad Surowieckim oświecony kanonik poznański formalnie się pastwił. Ksiądz Łuski odziedziczywszy po Bohomolcu „Gazetę Warszawską”, zniżył jej poziom do normy brukowców (były już wtedy!), rozpisujących się szeroko o napadach nożowców (byli już wtedy!). W Satyrze o „Niewygodach (sic) Warszawy” czytamy:

Biada więc, biada temu! Kto w skrętach ulicy
Pod noc idzie, choć z światłem, gdzie są rozbójnicy;
Światło mu w ręku gaśnie, a kilku hulłai
Krepując go, o worek rzecz swoją zagai;
Oddaj zaraz! Jeśli nie, to nie nasza wina,
Ze twą śmiercią Gazetę powiększy Łuski.

I temu Łuskinie dostają się najboleśniejsze ciągi za nietolerancyjne napaści na oświeconego i tolerancyjnego księdza Świtkowskiego, redaktora walczącego z obskurantem „Pamiętnika”.

Największą atoli indygnacją i istną furją satyryczną wybuchła kanonik poznański wtedy, kiedy mu przyjdzie demaskować... „Pythona”... Na pytanie, kto był Python, odpowiedź: Karol Surowiecki, mnich w stylu mnichów z „Monachomachji” Krasickiego, mentalność całkiem średniowieczna, wróg konstytucji 3 Maja, Słowianofil, ale polemista warcholski pierwszej klasy, którego na najczarniej malują Chmielowski i Smoleński a którego wybielił i zapoteozował ksiądz biskup Nowodworski (1876).

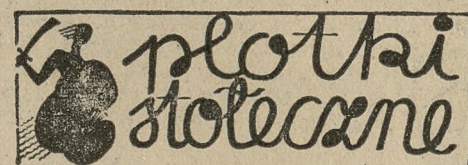
Kiedy Stanisław Potocki minister oświaty i mistrz łoży W. Wschodu wydał swoją antyklerykalną „Podróż do Ciemnogrodu” i swoje „Świstki krytyczne”, kler napastowany musiał całkiem słusznie i normalnie się bronić. Ofensywę prowadził nie zawsze w bardzo kulturalny, rycerski i europejski sposób ex-refomat Surowiecki. Twierdzą „reakcji” była wtedy Akademia Potocka zwana popularnie Smorgońska. Surowiecki działał w Warszawie i tu wydawał przeciw Potockiemu et Comp. Franc-Masson swoje repliki za jadł: „Świstak wyswistany” i... „Pythona” itp. W polemikach obu stron dochodziło do niebывалej zażartości i ohebelności, przyczem po stronie reformistów, tolerantów, „Jakobinów”, „Libertynow” stali Ojcowie Piiarzy a

przeciw koterji Potockiego byli Jezuiti i zakony z epoki Saskiej, owocześni... „Lechiccy” i Pirożyńscy.

Ksiądz Gorczyzewski z Poznania stanął po stronie reform a przeciw Reformatom, z rzetelną pasją ciskając się na nieco nieokrzesanego Pythona. Specjalnego smaczku dodawało tym zapasom i to jeszcze, że na terenie względnie na tle Warszawy walczyli ze sobą i knockoutowali się dwaj Poznaniacy, gdyż i bracia Surowieccy Karol i Wawrzyniec pochodzili zpod Gniezna. Może i ten szczegół jeszcze spotęgował werwę satyryczną księdza kanonika, podobnie jak dziś pojedynkują się raz poraz Mackiewicz z Niedziałkowskim, obaj Wilnianie.

Czy się jeszcze wykreścisz z szyderstw na Pitona?
Książka ta sama nosi brudne swe znamiona.
Chlubna rzecz dla człowieka być obrońcą wiary;
Ale komu do tego ubliżone dary,
Kto z siłą Pigmejczyka, z Tersyta językiem
Chce naprzeciw Gigantom stawać zapaśnikiem

Lepiejby cicho siedział Dawid Goljata
Kiedy z procy pokonał, dał przykład dla świata,
Że przez siłę i zręczność w obronie Solimy
Może mały pastuszek zwyciężać olbrzymy.

21 listopada.

Przymrozki już chwyciły. Dzisiaj zrana termometr wskazywał — 5 st. Zestawienia wskazują wzrost bezrobotnych.

Mimochodem przypomina się, jak jeszcze ciągle pracuje się około robót publicznych. Na wiosnę był zastój. Czekano. Czego? Nie wiadomo. Potem się okazało, że niema planów. Pieniądże były, czas był najodpowiedniejszy, ale program robót nie opracowano. I tak przefarowano czas do lata.

Najintensywniejsze prace na terenie stolicy można było zaobserwować od połowy sierpnia. A więc już pod jesień. Nie było dzielnic na peryferiach miasta, żeby nie pracowano w pełni. Niektóre dzielnice, jak Mokotów, były zupełnie niemal rozkopane. Grochów taksamo.

Dlaczego tak późno podejmujemy rozmaite prace? Kiedy nastąpiły jesienne sroty, forsownie prowadzono różne roboty ziemne. Przekopywano ulice, poprawiano bruki. Nie jestem fachowcem, lecz nie wyobrażam sobie, by prace ziemne, prowadzone podczas deszczów, jesienią, były zadowolające; zarówno i ich jakość, jak i intensywność musi szwankować.

A do tego dodalibyśmy celowość: Iluż to robotników było zajętych przy „poprawie” bruków ulicznych. Tak jakoś się stało, że w nowych dzielnicach peryferyjnych bruk stawiano na podobieństwo słynnych rosyjskich „kocich lebków”. Jechać nimi było bardzo uciążliwie. Samochody trzęsły przechodnia, jak wyrzuty sumienia. Teraz poprawiano: przestawiano kamienie i zważano odległość między nimi.

Przypominało to ogromne dawne roboty w pierwszych latach niepodległości: nie chciano oddawa wtedy zapomóg bezpłatnie, postanowiono zająć robotników; wtedy nad Wisłą przesyłano piasek z jednego miejsca na drugie. Coś tak jakby owo — przelewanie z pustego w próżne...

Czy zaczniemy pracować planowo?...

A tak przecie trudno o pieniądż dzisiaj i jakże lekkomyślnie się on rozchodzi!...

Bodajże najważniejsze jest u nas: kontrola, kontrola, i jeszcze raz: kontrola!

Poczta rzuciła mi trzy arkuszowy, efektownie wydaną broszurę na glosowanym papierze: „Biuletyn organizacyjny pracy obywatelskiej młodzieży „Straż Przednia”. Ciekawa publikacja. Właściwie nie wiadomo, dla kogo jest wydawana: dla młodzieży czy też dla starszego pokolenia. Młodzież z tej organizacji wydaje własne pismo, również o bardzo efektownej stronie zewnętrznej. Owe publikacje są niezwykle tanie. Ów „Biuletyn” kosztuje waledo 4 zł rocznie. Tak tania nie wychodzi żadne pismo niezależne.

Mimochodem powstaje pytanie: Kto

Lecz gdy w miejscu obojga stanie zółć obrzydła,
Gdy kto za miecz słabego używa kropidła,
Gdy lichy proczarz tylko błotem rzuca zdala,
Taki i nie zwycięży i sam się powala.

Jak widzimy z tych próbek i wyćinków, podziw wzbudzić musi i forma doskonała i odwaga bezprzykładna, niemniej dynamika werbalna. Pozwolił sobie ksiądz Staszcz różną verba veritatis „lamom” i „bonzom” „ciemnym jak tabaka w rogu Ciemnogrodu, na to pozwolił sobie i kanonik z Abdeiry... różną wielobnego głupstwa nieudolność i niezgrabstwo ówczesnych Pirożyńców źle przygotowanych, więc nie predysponowanych do walki z Behe-mothem i z Belphagorem (Wielkiego Wschodu).

A że czynił to w imię oświecenia i zdrowego rezonu, że czynił z gustem, ze smakiem, z wdziękiem godnym Warmińskiego biskupa, przeto zasłużył, aby był wydobyty z niepamięci piasków i aby odżył w świadomości czwartej generacji swych z bliskich najbliższych.

Abelf
Nowa erupcja
Warszawa.

finansuje takie przedsięwzięcia? Z czyich subwencji ukazują się takie wydawnictwa?

Min. Kwiatkowski zapowiadał oszczędności budżetowe. Budżet min. oświaty uległ redukcji. Gdyby zechciał wejrzeć w zestawienia wydatków i przejrzeć wykaz subsydjów! Byłaby to lektura bardzo pouczająca. A gdyby zechciał wyciągnąć konsekwencje, przysłużyłby się i kulturze polskiej i oczyściłby bardzo życie publiczne.

WARSZAWIANIN.

Echa mianowania nowych kardynałów

Rzym, (PAT). Zapowiedź powołania 20 nowych kardynałów zrobiła w Rzymie wielkie wrażenie. Nikt nie spodziewał się, że Papież mianuje tak wielką ilość.

W kurji rzymskiej panuje duże zadowolenie, gdyż w ostatnich latach kardynałowie kurjalni, ludzie poważnie w podeszłym wieku, byli niesłuchanie przeciężeni, pracując w kilku kongregacjach hrównocześnie. Ten stan rzeczy poważnie zwiększył wpływ asesorów, lub sekretarzy na bieg spraw.

Obecne nominacje powołują do ko-

RAZY KRÓCEJ GOLISZ SIĘ STOSUJĄC KREM DO GOLENIA
RAMON
BEZ PĘDZLA I WODY
F.PULS S.A.
Tg 2105

Zajścia przeciwżydowskie

Warszawa (Tel. wł.) Centralny Zw. Kupców Żydowskich oraz Koło Żydowskie otrzymały wiadomości o zajściach przeciwżydowskich m. i. w Rybniku, Błaszczkach, Kaliszu, Wieluniu i Słupcach. (w)

Bóle w żołądku, ściskanie w dołku, obstrukcje, gnicie w kiszkiach, gorycz w ustach, złe trawienie, bóle głowy, obłożony język i błada cerę łatwo usunąć przez częste stosowanie wody gorzkiej **Franciszka Józefa**, biorąc wieczorem przed udaniem się na spoczynek pełną szklankę takowej.
Tg 2101

Huragan u wybrzeży Portugalji

Paryż. (Tel. wł.) Donoszą z Lizbony, że północne wybrzeże Portugalji nawiedziły w ciągu ostatnich dni silne burze, oraz ulewne deszcze, wskutek czego wiele rzek wylało.

Od nawałnicy ucierniały wszystkie wsie rybackie oraz porty. Olbrzymie połacie pól nadbrzeżnych stoją pod wodą. Małe potoczki przeistoczyły się w rwące rzeki, środkiem których płyną całe zwalę drzew, oraz domów, narzędzi, mebli itp. Wszystkie mosty w okolicach nawiedzonych przez burzę i powódź są zerwane.

W Oporto zawałił się większy dom a w porcie uległy uszkodzeniu liczne statki. Na szczęście nie było ofiar w ludziach. Wjazd do portu jest niemożliwy, gdyż burza wciąż szaleje.

W pobliżu miasta Aveiro uległ katastrofie wodnośluzowca, który chcąc ująć przed burzą zamierzał lądować na morzu. Z niebывалą siłą nawałnica rzuciła aparat o powierzchnię wody wskutek czego samolot natychmiast zatonał. Pilot został uratowany z ciężkimi obrażeniami. W drodze do szpitala zmarł jednak.

Wstrząsająca tragedia

Częstochowa (Tel. wł.) Przy ul. Bór 21 właściciel restauracji Edward Gątkowski zamordował kilku strzałami z rewolweru swoje dzieci, 9-letniego Ryszarda i 6-letnią Halinkę, poczem przy łóżku zabitych sam popełnił samobójstwo.

Gątkowski nie żył z żoną i wskutek kryzysu znalazł się w ciężkich warunkach. Na dwa dni przed tragedją komornik zajął mu ruchomości.

Na wysokości 22 tys. m.

Waszyngton. (PAT.) Komitet aeronautyki amerykańskiej ustalił, że balon stratosferyczny, który wystartował 11. bm. z Rapid-City, osiągnął wysokość 22 080 mtr.

Obłożony spiskowic

Sofja. (PAT.) Policja wykryła w małej miejscowości Trojan, Simowa, jednego z pomocników Uzunowa.

Dom, w którym ukrywał się Simow, otoczono i zażądano poddania się. Wobec odmowy policja dała salwę. Właściciel domu został zabity, a Simow ra-

niony. Jeden policjant i wójt odnieśli rany.

Simow, chociaż raniony, zdołał zbiec w okoliczne góry. Wraz z Uzunowem brał on udział w ostatnim spisku.

Płk. Wrzaliński zrzekł się stanowiska komisarycznego prezydenta m. Gniezna

Podana przez nas jeszcze w październiku rb. wiadomość o zmianach, mających nastąpić na czołowych stanowiskach w administracji w Gnieźnie, potwierdza się. Jako pierwszy ustępuje tymcz. prezydent m. Gniezna płk. Wrzaliński. Wczoraj, we czwartek, złożył on na ręce wojewody stanowisko komisarycznego prezydenta. Otwarcia kadencji nowej rady miejskiej dokona już nowy komisaryczny prezydent.

Krązą również pogłoski, że radca Poldolka, który od roku pełni funkcje inspektora miejskiego w Gnieźnie z pensją 200 zł miesięcznie przy emeryturze ponad 1000 zł, ma zostać komisarycznym wiceprezydentem m. Gniezna.

Proces o zabójstwo ś. p. min. Pierackiego

Czwarty dzień procesu — Odczytanie zeznań, złożonych w śledztwie przez Kłymyszyna i Pidhajnego

Warszawa. (PAT.) Dzisiejsze posiedzenie rozpoczęło się o godz. 10,40. Na ławie oskarżonych znajduje się pod sądny Mikołaj Kłymyszyn.

MIKOŁAJ KLIMYSZYN

Przewodniczący, zwracając się do oskarżonego zapytuje go, czy przyznaje się on do tego, że od r. 1931 do dnia 14 czerwca 1934 na obszarze Polski i poza jej granicami wziął udział w organizacji ukraińskich nacjonalistów, w celu oderwania od państwa polskiego jego południowo-wschodnich województw.

Ponieważ oskarżony nie odpowiada, sąd ponawia pytanie. Oskarżony w dalszym ciągu milczy.

Przewodniczący stwierdza wówczas na podstawie akt sprawy, że Kłymyszyn był studentem Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i w zeznaniu, złożonym 14 czerwca 1934 r. wręcz oświadczył: „po polsku umiem mówić, ale nie chcę mówić”. Dalej przewodniczący ogłasza następujące orzeczenie.

„Sąd okręgowy, biorąc pod uwagę, że osk. Kłymyszyn na zadawane mu pytania nie odpowiada, a temsamem odmawia udzielenia wyjaśnień w tej sprawie, postanawia odczytać zeznania oskarżonego, złożone w śledztwie”.

Oskarżony Mikołaj Kłymyszyn był kilkakrotnie badany w Krakowie i w Warszawie. Podczas przesłuchiwania go przez sędziego śledczego sądu okręgowego 1 rejonu w Krakowie w dniu 14 i 20 czerwca 1934 r. poza podaniem personalij odmówił wszelkich zeznań, jak również podpisów. Przesłuchiwany przez prokuratora sądu okręgowego w Warszawie w dn. 2 sierpnia 1934 ponownie odmówił zeznań i podpisu. W dn. 14 września 1934 odmówił odpowiedzi na pytanie, czy przyznaje się do winy, a mianowicie, że należał do O. U. N. i na jej polecenie udzielił pomocy sprawcy zabójstwa min. Pierackiego przez nawiązanie łączności pomiędzy Karpińcem a Lebedem, w celu doręczenia temu ostatniemu bomby, sporządzonej przez Karpińca i opiekowanie się Lebedem, w czasie jego pobytu w Krakowie.

Po odczytaniu zeznań przewodniczący zarządził 10-minutową przerwę, w czasie której osk. Kłymyszyna wprowadzono z sali, a sprowadzono następnego, Bohdana Pidhajnego.

BOHDAN PIDHAJNY

Po przerwie sąd przystępuje do wysłuchania wyjaśnień osk. Pidhajnego.

Przewodniczący zapytuje, czy oskarżony przyznaje się do tego, że od r. 1926 do 14 czerwca 1934 na obszarze Polski, jak również poza jej granicami wziął udział w organizacji ukraińskich nacjonalistów, w celu oderwania od państwa polskiego jego południowo-wschodnich województw.

Ponieważ oskarżony usiłuje mówić w języku ukraińskim, przewodniczący przypomina mu, że znając język polski — a wynika to z akt sprawy — winien w tym języku składać oświadczenia, inaczej sąd będzie uważał, że oskarżony odmawia wyjaśnień.

Prok. Zelenki stwierdza z urzędu, że osk. Pidhajny składał w czasie śledztwa zeznania w języku polskim i doskonale ten język zna.

Oskarżony w dalszym ciągu próbuje mówić po ukraińsku, wobec czego przewodniczący oświadcza:

„Ponieważ, jak wynika z akt sprawy, oskarżony zna język polski i ponieważ na zadawane pytania odpowiada w języku niepolskim, chociaż język polski zna i nim włada, przez co odmawia wyjaśnień, sąd okręgowy postanawia odczytać zeznania osk. Pidhajnego, złożone w śledztwie.

Przesłuchany przez sędziego śledczego we Lwowie, nazajutrz po swem aresztowaniu, t. j. dn. 14 czerwca 1934 r. Pidhajny oświadczył, iż do winy się nie poczuwa i do żadnych organizacji nielegalnych nie należy, a w szczególności do O. U. N.

Badany 10 sierpnia 1934 r. Pidhajny podał szczegółowy swój życiorys, oświadcza, iż ojciec jego jest kierownikiem państwowej szkoły powszechnej w Niwicach. Jako uczeń 5 klasy gimnazjum we Lwowie wstąpił do organizacji „Piasta”, z której wystąpił w klasie 7. Po ukończeniu gimnazjum we Lwowie w r. 1925

wniósł podanie o przyjęcie na politechnikę gdańską za pośrednictwem towarzystwa ukraińskiego „Osnowa”, którego został członkiem.

W r. 1927 przy tem towarzystwie w Gdańsku został założony „Sportowy Hurtok”, którego celem było wychowanie członków na żołnierzy ukraińskich, którzy w razie potrzeby mogliby w wojsku zająć kierownicze stanowiska. Dyscyplina w tej organizacji była wojskowa.

W r. 1928 po powrocie studentów ukraińskich ze szkół podchorążych w wojsku polskim, studenci ci objeli wykształcenie i ćwiczyli według regulaminu wojsk polskich. W „Hurtku” sprzedawano „Szernie” i „Ukraińskiego Rewolucjonistę”. W tymże 1928 r. oskarżony był powołany do wojska i 4 miesiące był w szkole podchorążych w Śremie, lecz na podstawie orzeczenia lekarskiego został zwolniony.

W marcu 1919 r. pojechał znowu do Gdańska na studia. W „Hurtku” pełnił funkcję sekretarza. W tym czasie na emigracji zostało założone towarzystwo „Sojuz Ukraińskich Starszyn”, na czele tego towarzystwa stał Eugenjusz Konowalec. W Gdańsku powstała filja „Sojuzu”. Sekretarzem był oskarżony. Od tego czasu datuje się praca wywrotowa na terenie Gdańska. W późniejszych swoich zeznaniach oskarżony prostuje to ostatnie swoje oświadczenie, zaznaczając, że chodziło o życie na zasadach nacjonalistycznych.

Celem „Sojuzu” było kształcenie przyszłych oficerów. Każdy członek posiadał legitymację z podpisem Konowalca jako komendanta i Jarego jako zastępcy. Przygotowując się do egzaminów na politechnice, oskarżony na własną prośbę zwolniony został ze stanowiska sekretarza.

W Gdańsku istniała organizacja Ukraińskich Nacjonalistów. Dalej oskarżony mówi o ćwiczeniach członków „Hurtka” gdańskiego, o wykładach, prowadzonych dla nich oraz o egzaminach, jakie obowiązyani byli po skończeniu ćwiczeń i wykładów składać. Otrzymywali wówczas stopień starszego strzelca.

Po ukończeniu studjów wyjechał 2 grudnia 1932 r. z Gdańska do Lwowa, gdzie zatrzymał się u znajomych swych Suchewyczów. Po przybyciu do domu rodzinnego w Niwicach został aresztowany. Było to wkrótce po zamachu w Gródku Jagiellońskim. Trzy miesiące siedział w więzieniu we Lwowie. Wypuszczony z więzienia i oddany pod dozór policji do Lwowa, aby szukać posady. Dostał ją w drukarni Stauropgijskiej w wydawnictwie „Nowy Czas”, w charakterze zastępcy dyrektora.

W lutym czy marcu 1934 spotkał się we Lwowie ze swym kolegą, którego nazwiska pierwotnie nie chciał ujawnić i dopiero w toku następnych zeznań przyznał, że był to oskarżony Stefan Bandera. O pierwszym tem spotkaniu oskarżony Pidhajny mówi, że kolega ów zapytał go, czy zna się on na broni, a gdy otrzymał odpowiedź twierdzącą oświadczył mu, że pragnie okazać mu broń, którą chce nabyć. Na umówione na dzień następny spotkanie przyszedł jakiś nieznany mu mężczyzna, zwany „Józkiem”, który, według słów kolegi, handluje bronią i chemikaljami. W czasie następnego spotkania z owym „Józkiem”, oskarżony kupił od niego pół kilograma rtęci. Po kilku dniach spotkawszy się z kolegą (Bandera), oskarżony wręczył mu nabytą rtęć, a wówczas Bandera polecił mu nabyć rewolwer i naboje. Nie zadawał wówczas pytań, na co potrzebne są inne przedmioty, lecz zdawał sobie sprawę, że mogły być zakupywane dla O. U. N.

Jak wynika z dalszych zeznań, rozmawiał on na ten temat z adw. Suche-wyczem, który jednak był zdania, że byłoby to bezcelowe, gdyż rewizja procesu jest niemożliwa. Osk. Pidhajny w jednym ze swych zeznań oświadcza, że powyższa koncepcja zrodziła się, według jego przypuszczeń, w O. U. N., która chciała w ten sposób skompromitować sąd polski wobec zagranicy, przez podsunięcie dwóch rzekomych sprawców zabójstwa, którzy przebywają zagranicą. Prawdopodobnie wysunął to znajomy oskarżonego, członek O. U. N. Sajkiewicz.

Dalszą przyczyną była wzmianka w prasie z procesu zabójców poła Hołówki, z której wynikało, że oskarżony w tym procesie Baranowski zeznał w policji, iż sprawcami zabójstwa kur. Sobińskiego byli Pidhajny Piotr, syn księdza, i Suche-wycz Roman.

Bandera prosił go następnie, aby poinformował się u owego „Józka” co do karabina maszynowego. Nabyte u tegoż „Józka” rewolwer i naboje, miał dłuższy czas u siebie. Pewnego dnia Bandera kazał mu się skontaktować z pewną niewiastą, która ma przyjść na omówione miejsce, przyczem dał mu na bibułce od papierosów informacje, dotyczące hasła i miejsca spotkania. Istotnie na spotkanie to przyszła młoda kobieta, której wręczył rewolwer i naboje. W toku późniejszych przesłuchiwań cofnął w tym ostatnim punkcie zeznanie, twierdząc, że wymyślił całą historię, aby usprawiedliwić treść bibułki.

W kilka dni później nabył naboje do parabellum. Bandera dał mu jako wzór 4 naboje z tem, że miał on prosić „Józka” o dostarczenie takich nabojęw. Równocześnie Bandera dał mu książkę „Instrukcja saperska — niszczenie”, wydaną przez M. S. Wojsk., z prośbą o opracowanie referatu.

Dn. 14 czerwca 1934 r. osk. Pidhajny wyszedł rano z domu, mając przy sobie 4 wspomniane wyżej naboje, oraz książkę. Gdy znajdował się w sklepie swego znajomego Rakowskiego, wkroczyła policja i aresztowała go na podstawie znalezionych nabojęw i instrukcji. Pierwotnie oskarżony nie przyznał się do należenia do O. U. N. i twierdził, że spełniane powyższe czynności były na nim wymuszone przez owego kolegę. Czynności te traktował jako przysługę koleżeńską.

Badany w dn. 14 listopada 1934 r. osk. Pidhajny mówi o poznaniu się z osk. Eugenjuszem Kaczmarem. Poznanie się to nastąpiło — zdaje się — w kancelarii adw. Suche-wyca. Kaczmarek powiedział mu wówczas, że siedzący w więzieniu w Rawiczu, z którego niedawno Kaczmarek wyezszł, Werbickij i Atamańczuk, skazani za udział w zabójstwie ś. p. kur. Sobińskiego, oburzeni są, że Pidhajny i Oroman Suche-wycz, jako rzeczywiści sprawcy zabójstwa, przebywają na wolności, podczas gdy oni siedzą w więzieniu. Żądają oni, by Pidhajny i Suche-wycz po wyjeździe zagranicę ogłosili, iż są sprawcami zabójstwa kur. Sobińskiego, co spowoduje rewizję procesu. Kaczmaremowi Pidhajny odpowiedział, że do żadnej winy odnośnie zabójstwa kur. Sobińskiego się nie poczuwa.

W grudniu 1933 r. przyjechał z Gdańska do Lwowa znany działacz O. U. N. Andrzej Fedyna, który oświadczył Pidhajnemu, że w sprawie Werbickiego i Atamańczuka będzie z nim mówił Bandera.

Według słów Pidhajnego nie znał on jeszcze wtedy Bandery, domyślał się jednak, że zajmuje wybitne stanowisko w O. U. N. Poznanie się z Bandera nastąpiło w styczniu 1934 r. W czasie rozmowy Pidhajny jak zeznał, miał oświadczyć Banderze, że nie będąc członkiem O. U. N. nie musi słuchać jej rozkazów, ale jeżeli może pomóc Werbickiemu i Atamańczukowi, to skłonny byłby wyjechać zagranicę i ogłosić się wraz z Suche-wyczem jako sprawcy zabójstwa Sobińskiego. Równocześnie zakomunikował mu opinię Suche-wyca, co Bandera przyjął do wiadomości.

W czasie późniejszych spotkań Bandera zwrócił uwagę osk. Pidhajnego na Eugenjusza Kaczmarem, który mógłby być pomocny przy skupianiu broni. Kaczmarek mówił, iż wśród ludzi, grupujących się dokoła czytelników „Proswity” na Bogdanówce, znajduje się kilku ludzi, zdolnych do pracy w organizacji. Wśród tych ludzi znajdował się pewien człowiek, który będąc mimowolnym sprawcą schwymania zabójcy Berezinskiego, Mycyka, pragnął zrehabilitować się w oczach organizacji. Człowiek ten miał pseudonim „Gonta”, a jak później oskarżony Pidhajny zeznał, nazywał się Grzegorz Maciejko.

Dzieci wolą

NIVEA

pastę do zębów

za jej bajecznie orzeźwiający smak. Rodzice zaś wiedzą jeszcze to, że regularne czyszczenie zębów pastą NIVEA gwarantuje świeży oddech i zdrowe białe zęby.

PEREKO Sp. Akc. w Poznaniu

duża tuba

mniejsza

zł. 1.50

zł. 1.-

Pg 6 621-N 985

Wykluczenie radnych

Pakość. Uchwałą radzieckiego Klubu Narodowego wykluczeni zostali z tegoż klubu radni miejscy w Pakości pp. Chojnacki i Pankowski, którzy jako N. P. R-owcy piastowali mandaty radzieckie z ramienia kompromisowej listy „Chrześcijańsko-Narodowej”, złożonej z członków Str. Narod. i N. P. R.

Wykluczenie nastąpiło z powodu wyłamania się tych radnych z solidarności postępowania na terenie rady miejskiej wbrew programowi i zasadom klubu oraz z powodu współpracy z „sanacją”. (p)

Zmiany w ustawie o ochronie lokatorów

W wczorajszym artykule wstępnym w ostatnim zdaniu ustępu piątego zakradł się błąd, który niniejszem prostujemy. Mianowicie z dniem 1 grudnia przestają podlegać ochronie lokatorów lokale przedsiębiorstw przemysłowych z wyjątkiem VII i VIII kategorii podatku przemysłowego i przedsiębiorstw handlowych z wyjątkiem IV kategorii podatku przemysłowego.

Z „Polski Zbrojnej”

„Polska Zbrojna” zaprzecza doniesieniom o zmianie składu jej redakcji.

Pożyczka dla Polski?

Warszawa (Tel. wł.) „Kurjer Warszawski” donosi za „L'Information”, że do Warszawy mają w najbliższych dniach przybyć dwaj finansjści szwajcarscy, Robert de Laroche, prezes syndykatu banków szwajcarskich, oraz p. Iselin, dyrektor Narodowego Banku Szwajcarskiego, celem podjęcia rokowań w sprawie udzielenia Polsce pożyczki na ożywienie gospodarcze kraju. (w)

Żydzi wywrotowcy

Stanisławów (Tel. wł.) Za uprawianie propagandy wywrotowej wśród żołnierzy zostali skazani dwaj komuniści Józef Mayer i Izrael Wulach przez sąd przysięgłych na karę po 10 lat więzienia.

Z sejmu śląskiego

Katowice (Tel. wł.) Dzisiaj sejm śląski rozpatrzy projekt ustawy w sprawie obniżenia komornego i zmiany ustawy o ochronie lokatorów na wzór zmiany w reszcie Polski.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Listopad
23
SOBOTA

Kalendarz rzym.-kat.
Sobota: Klemensa pap. 1 m.
Niedziela: Chryzostoma m.

Kalendarz słowiański
Sobota: Milywoja
Niedziela: Darosława
Słońca: wschód 7,26
zachód 15,51

Długość dnia: 8 g 25 min
Księżyca: wschód 4,37 zachód 14,03
Faza: 3 dzień przed nowiem.

Stan wody w Warcie według notowań In spekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,34 mtr.

Przewidywania pogody na sobotę: Przy lekkich wiatrach wschodnich przeważnie pochmurno i mglisto; nieznaczne miejscowe deszcze.

NOCNA SŁUŻBA APTEK
Śródmieście: Apt. pod Eskulapem pl. Wolności 13. Apt. pod Lwem St. Rynek 75. — Apt. Sapiężyńska pl. Sapiężyński 1. — Apt. Chwałiszewo 76. — Jeżyce: Apt. Mickiewicza ul. Dąbrowskiego 10. — Apt. pod Opactwem ul. Dąbrowskiego 76. — Łazarz: Apt. przy Parku ul. Pocha 47. — Górczyn: Apt. Karpińskiego ul. Pocha 158. — Wilda: Apt. przy Bramie Górna Wilda 3. — Apt. Fortuna Górna Wilda 96. — Starołeka: Apt. miejscowa. — Główna: Apt. przy Krzyżu ul. Główna 19. — Solacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12.

ZEBNANIA, ZJAZDY

W obronie Tatr. Jutro, w sobotę dn. 23 listopada rb. o godz. 19 odbędzie się w sali 17 Coll. Minus (Waly Wazów nr. 26) zebranie publiczne w sprawie Parku Narodowego w Tatrach. Referaty wygłoszą: prof. dr. T. Grabowski n. t. „Świat tatrzański w literaturze i rzeczywistości” i dr. J. Młodziejowski n. t. „Obraz zniszczenia Tatr”. Następnie głos zabiorą przedstawiciele towarzystw naukowych, krajoznawczych i turystycznych, wreszcie przedstawiona zostanie zebraniem do uchwalenia rezolucja: „Domagamy się najszybszej realizacji Parku Narodowego w Tatrach”.

WYCHOWANIE, KURSY

L. O. P. P. Pań. W poniedziałek 25 bm. o godz. 17,30 wykład insp. Łyskawy na temat obrony osobistej, w ramach odbywającego się kursu; w środę 27 bm. od godziny 16 ćwiczenia w komorze gazowej w 14 p. a. l. przy ul. Solnej.

WIECZORY, KONCERTY

Koncerty orkiestry Marynarki Wojennej z Gdyni. Z okazji przyjazdu reprezentacyjnej orkiestry Marynarki Wojennej do Poznania na uroczystości obchodu 10-lecia Stow. Mar. Rez. odbędą się w sobotę dnia 23 bm. koncerty o godzinie 15 i 18 pod batutą kpt. Dulina w sali „Domu Rzemieślniczego”, ul. Fr. Rajtacza. Całkowity zysk przeznaczony jest na cele Funduszu Obrony Morza przy Lidze Morskiej i Kolonjalnej.

KOMUNIKATY RÓŻNE

Dyr. Kolei Państw. komunikuje, że 25 bm. odbędzie się w minister. komunik. konferencja dyr. kolei, na którą z Poznania jedzie dyr. inż. Krzyżanowski.

„Panienza z Poste-Restante”

najpiękniejsza polska komedia muzyczna odznacza się przemiłą treścią, pełną humoru i wdzięku, doskonałą grą artystów, śliczną muzyką i przepięknymi wprost krajobrazami, na ogólne życzenie Szan. Publiczności wyświetlana będzie jeszcze tylko 2 razy i to: w sobotę 23 i w niedzielę 24 listopada b. r. o g. 3 popołudniu w kinoteatrze „SŁOŃCE”

Po raz pierwszy akcja polskiego filmu rozgrywa się nie tylko w Polsce, ale i na tle najpiękniejszych widoków Wiednia, Budapesztu i Juroslawii.

W rolach głównych: Alma Kar, Aleksander Zebczyński, Mieczysława Cwiklińska, Władysław Walter, Romuald Gierasiński i inni.

W filmie tym usłyszymy najnowsze przeboje: „W ciemnym lesie”, „Gdyby szczęście przyszło dziś” i „Miłość to cały świat”, które niebawem już nucić będą wszyscy.

„Panienza z Poste-Restante” — to nowy sukces polskiej kinematografii!

Film jest dozwolony dla młodzieży!

Bilety na cenach niebywale niskich: cały parter 50 gr. — cały balkon 75 gr. są do nabycia już od piątku w firmie S. Kalamajski w godzinach kasowych od 12 — 18,30 wieczorem.

Pogrzeb powstańca z 1863 r.

Wczoraj odprowadzono na miejsce wiecznego spoczynku na cmentarzu garnizonowym zwłoki powstańca z 1863 r. podporucznika-weterana s. p. Michała Michalskiego. Pogrzeb odbył się z honorami wojskowymi. Orszak żałobny, który prowadził proboszcz garnizonowy ks. Tomiak, poprzedzała kompania honorowa i orkiestra 7 pułku strzelców konnych pod batutą p. kapelmistrza Renza.

W pogrzebie uczestniczyły organizacje powstańcze i inwalidów wojennych ze sztandarami, z pośród których zwracał uwagę szlandar powstańców z 1863 r.

Peronówki staniej. Nowa taryfa kolejowa, która obowiązywać będzie z dniem 1 stycznia roku przyszłego, przewiduje obniżkę ceny biletów peronowych, na wszystkich stacjach z wyjątkiem Warszawy, z 30 na 20 groszy. Stwierdzonym jest, że obecnie bilety peronowe wykupowane są w bardzo rzadkich wypadkach i że weszło już w zwyczaj zęgananie i witanie bliskich przy t. zw. „szperze”. Czy obniżka ceny peronówek zmieni zakorzeniony już ten zwyczaj, zobaczymy.

Wypłata nadwyżek w Lombardzie Miejskim ze zlicytowanych zastawów do nr. 132 380 i prolongat do nr. 275 190 odbędzie się do 15 grudnia.

postępowanie żebraków zraza niejednego, skutkiem czego istotnie potrzebujący pomocy może jej nie otrzymać. (sk)

Wandalizm nie ustaje. W związku z naszą wiadomością o zniszczeniu pomnika Słowackiego otrzymujemy list, w którym autor, podkreślając z uznaniem nasze stanowisko w sprawie rozpasania mętów społecznych, zaznacza, że wiele na ten temat można pisać. Przecież na porządku dziennym — pisze on — jest rozbijanie nagrobków, kradzieże krat żelaznych, wieńców i kwiatów na cmentarzu, przykrywanie wjazdów kanalizacyjnych, niszczenie drzew i krzewów, rozbijanie tablic z nazwami ulic, na co niejednokrotnie

Wstrząsająca scena z gigantycznego arcydzieła

„PIEKŁO”

którego dawno oczekiwana premiera odbędzie się już jutro w sobotę, 23 listopada w kinoteatrze „Słońce”.

ng 17 223

KRONIKA MIEJSCOWA

W 17 rocznicę bohaterskich walk o Lwów odbyło się dziś w kościele św. Marcina nabożeństwo za spokój duszy zmarłych i poległych obrońców Lwowa. Mszę św. odprawił ks. radca dr. Noryskiewicz. W nabożeństwie uczestniczyli poczty sztandarowe towarzystw powstańczych na czele z większym zastępem członków Towarzystwa Uczestników Powstania Wlkp. 1918-19 im. Ignacego Paderewskiego. (kl)

Urząd Pocztowy 5 — Wilda. Godziny urzędowania od godz. 8—18 bez przerwy; w niedziele i święta od 9—11.

Nie chleba, lecz pieniędzy. W związku z naszą notatką o pozostawianiu przez żebraków chleba w sieniach, donoszą nam, że niektórzy z żebrzących proszą wprost o pieniądze, odmawiając przyjęcia chleba. Zdarzają się też wypadki wypływania przez nich w klatkach schodowych wulgarnych zwrotów pod adresem

ofiarowujących pieczywo. Tego rodzaju zwracano uwagę Starostwu Grodzkiemu, zarządowi miasta i Kuratorjum Szkolnemu. A co powiedzieć o naszych parkach? Tam też nie lepiej. Wystarczy przejść się przez park Marcinkowskiego czy Moniuszki, aby stwierdzić rozpasanie mętów społecznych. Ułatwia ten stan rzeczy niedostateczne oświetlenie tych miejsc publicznych i brak należytej opieki. W zakończeniu swego listu autor wyraża obawę o los pomników Chopina i Moniuszki. I słusznie zresztą, bo swego czasu, jak o tem skądinąd wiemy, jakiś nieznanany osobnik uszkodził kulą rewolwerową popiersie Moniuszki. Cóż dodać do tych uwag, podjętych troską o dobro naszego miasta, jeśli nie życzenie, aby został nareszcie położony kres podobnym ekscesom. (sk)

Z targu. Dnia 22. b. m. na placu Sapiężyńskim placono:

Za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 2,80—3,00 zł; 1 kg. masła mleczarskiego

3,00—3,20 zł; 1 kg. twarogu 60—70 groszy; za liter śmietany 1,20—1,40 zł; liter mięka pełnego 22—26 gr; 1 mdl. jaj 1,40—1,70 zł.

Za mięso: 1 kg. wieprzowiny 1,30 do 1,60 zł; 1 kg. wołowiny 1,40—1,80 zł; 1 kg. cielęciny 1,40—2,40 zł; 1 kg. skopowiny 1,40—1,60 zł; 1 kg. koziny 1,00—1,40 zł; 1 kg. słoniny 2,00—2,20 zł; 1 kg. smalcu 2,60—2,80 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1,60 do 2,50 złotych; kaczka 2,00—3,50 złotych; gęś 3,00—5,00 zł; para gołębi 0,90—1,00 zł; indyk 3,50—6,00 zł; para kurcząt 1,80 do 3,20 zł; para kuropatw 1,80—2,20 zł; perlica 1,60—2,00 zł; bażant 2,00—2,60 zł; zając 1,40—2,50 zł; królik 1,00 zł.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2,20—2,40 zł; 1 kg. okonia 1,60—2,20 zł; 1 kg. lina 2,20—2,40 zł; karpia 2,20—2,40 zł; suma 2,60—3,00 zł; leszcza 1,40—2,00 zł; 1 kg. białych ryb 0,80—1,20 zł; 1 kg. sandacza 3,00—3,60 zł; 1 kg. karasia 1,20—1,80 zł; 1 kg. węgorza 3,00—3,20 zł. Za ryby śniecie placono 40—60 gr mniej; 1 kg. zielonych śledzi 0,80—1,00 zł.

Za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 7—8 gr; pietruszki 10 groszy; 1 kg. cebuli 15—20 gr; pęczek rzodkiewek 10—15 gr; 1 kg. szpinaku 40—50 gr; seleru 20—40 groszy; 1 kilogram buraków 20—30 gr; 1 kilogram rabarberu 20—30 groszy; główka sałaty 10—15 gr; 1 kg. brukseki 60—80 groszy; pęczek kalarepy 10 gr; marchwi 8—10 gr; kalafior 20—60 gr; główka kapusty białej 10—20 gr; włoskiej 15—30 gr; modrej 20—40 gr.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 1,20—2,00 zł; 1 kg. jabłek 0,40—1,60 zł; 1 kilogram gruszek 40—80 gr; 1 kilogram winogron 1,80—2,40 zł; 1 kg. orzechów włoskich 2,40—2,60 zł; 1 kg. orzechów laskowych 1,60—2,60 zł; 1 kg. borówek 1,20—1,40 zł.

Tow. Miłośników Sportów Wodnych

przepręża swych sympatyków przed tendencyjnymi afiszami i komunikatami innego Klubu zapraszającymi miłośników sportów wodnych na ich zabawę.

Przypominamy, że zabawa Tow. Miłośników Sportów Wodnych odbędzie się w sobotę 23. bm. w sali Heyduckich, Maształarska 8. Początek o godz. 20. Wstęp 1,— zł zg 12 240

Wieczór taneczny Medyków
w sobotę, dnia 23 b. m.
o godzinie 21
w sali „Belwederu”
zg 12 234

KOPCOWANIE ZIEMNIAKÓW DLA BEZROBOTNYCH W POZNANIU

Na terenie Targów Poznańskich około hali ciężkiego przemysłu panuje znaczny ruch. Kopcuje się tutaj od pewnego czasu ziemniaki, przeznaczone dla bezrobotnych, zarejestrowanych w lokalnym Funduszu Pracy, dla taniach kuchni i na dożywianie dzieci w szkołach.

Coziennie na teren Targów przy

bywają wagony z kartoflami, które sprowadza się z województw centralnych i kresów wschodnich, w Wielkopolsce bowiem w powodu długotrwałej suszy w lecie, brak naogół ziemniaków. Ogółem ziemniaków będzie około 120 wagonów. Dotychczas nadeszło ich 106 wagonów, z czego 54 już zakopcowano, resztę rozdano bez-

robotnym, którzy otrzymują kartofle na podstawie bonów, wydawanych przez lokalny Fundusz Pracy. Dzień nie wydaje się przeciętnie 3 wagony ziemniaków. Z chwilą nadejścia transportu bada się kartofle. Jeśli są one nieodpowiednie, oddaje się do dyspozycji nadawcy. (sk)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Nowy projekt zryczałtowania

Ministerstwo skarbu opracowało nowy projekt zryczałtowania podatku obrotowego, pobieranego od małych płatników. Według tego projektu w latach podatkowych 1936 i 1937 podatek przemysłowy od obrotu będzie pobrany w formie ryczałtu od przedsiębiorstw, zaliczonych na rok podatkowy 1936 do kategorii II świadectw przemysłowych dla przedsiębiorstw handlu towarowego, zaliczonych do tej kategorii ze względu na charakter sprzedawanych przedmiotów; do kategorii III i IV świadectw przemysłowych dla przedsiębiorstw handlu towarowego, zakładów dla sprzedaży napojów chłodzących, księgarń i magli; dla kategorii VIII świadectw przemysłowych dla przedsiębiorstw przemysłowych według rozdziału XVIII taryfy; do kategorii VI, VII i VIII świadectw przemysłowych dla przedsiębiorstw przemysłowych według rozdziału XIX taryfy.

Warunkiem pobierania podatku zryczałtowanego jest pobieranie tego podatku na podstawie dotychczasowego rozporządzenia lub też osiągnięcia obrotu w 1935 roku po włączeniu obrotów artykułami, podlegającymi scalonemu podatkowi przemysłowemu, w wysokości nieprzekraczającej w stosunku całorocznym kwoty 50 000 zł. Przedsiębiorstwa, prowadzone w 1936 roku pod inną firmą lub przez inną osobę niż w 1935 r., podlegają podatkowi przemysłowemu od obrotu w formie ryczałtu, o ile nie zmieniły zakresu i przedmiotu swojej działalności oraz o ile prowadzone są w obrębie tej samej miejscowości co w 1935 r.

Nie podlegają podatkowi zryczałtowanemu spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie i inne przedsiębiorstwa, które obowiązane są do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia; przedsiębiorstwa sprzedaży mięsa, połączonej z wyrobem oraz przedsiębiorstwa wyrobu wędlin; przedsiębiorstwa przemysłowe obowiązane do opłacania scalonego podatku przemysłowego w trybie rozporządzenia ministra skarbu z dnia 13 kwietnia 1935 r., w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od obrotów napojami alkoholowymi oraz przedsiębiorstwa, które od dnia 15 stycznia 1936 r. złożą właściwemu urzędowi skarbowemu pisemne oświadczenie o prowadzeniu od początku 1936 r. ksiąg handlowych w myśl kodeksu handlowego lub uproszczonych ksiąg handlowych.

Celem obliczenia zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu na lata 1936 i 1937 przedsiębiorstwa zostaną zaliczone do jednej z 23 grup, przyczem podatek będzie się wahał od 15 do 570 zł.

Do rocznej kwoty podatku na rzecz skarbu państwa doliczać się będzie: 15 proc. dodatek i dodatek komunalny w wysokości ustalonej przez właściwe związki komunalne.

Zaliczenie poszczególnych przedsiębiorstw do odpowiedniej grupy ryczałtu oraz wymiar zryczałtowanego podatku uskutecznią urzędy skarbowe. Wyłączeniu ulegną przedsiębiorstwa, dla których podatek przypadający od obrotu, obliczonego za rok 1935 na podstawie posiadanych przez Urząd konkretnych danych, przewyższać będzie co najmniej o 50 proc. ryczałt najwyższej grupy. O postanowieniu tem

Krótkie informacje gospodarcze

— „Evening Standard” wyraża przekonanie, iż w niedalekiej przyszłości zainicjowane zostaną próby doprowadzenia do powszechnej stabilizacji walut. W wielu państwach uwidacznia się tendencja do usunięcia międzynarodowych ograniczeń walutowych.

— Ceny artykułów pierwszej potrzeby w Czechosłowacji wykazały dalszy silny wzrost.

— W najbliższych dniach rozpocząć się mają w Kownie rokowania handlowe sowiecko-litewskie.

— Wołchy podjęły poważne wysiłki w kierunku osiągnięcia większej samowystarczalności gospodarczej. W dziedzinie pszenicy Wołchy mają być zupełnie samowystarczalne. Jeżeli chodzi o węgiel, czynione są wysiłki w kierunku rozwoju górnictwa węgla w Włoszech oraz większego wykorzystania siły wodnej. Poważną trudnością powoduje sprawa zaopatrzenia się w środki pędne. Zakup i dystrybucja środków pędnych są, jak wiadomo, zmonopolizowane.

— Rząd Iraku podpisał umowę z mieszanym konsorcjum europejskim o przedłużeniu linii kolejowej Bagdad — Kirkuk do linii turkckiej Tel Kutech — Istambul. Dzięki temu rynki handlowe Bliskiego Wschodu zostaną znacznie zbliżone do portów Morza Śródziemnego.

urząd skarbowy zawiadomi płatnika pisemnie.

Przed dokonaniem wymiaru urząd skarbowy powiadomi płatników pisemnie w terminie do dnia 15 lutego 1936 r. o projektowanym zaliczeniu przedsiębiorstwa do jednej z grup ryczałtu. Płatnikowi przysługuje prawo, w ciągu 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, złożenia do urzędu skarbowego pisemnego wniosku o zaliczenie przedsiębiorstwa do innej grupy ryczałtu, niż to wymieniono w zawiadomieniu.

Brak wniosku, o którym mowa wyżej, uważa się za zgodę na dokonane przez urząd skarbowy zaliczenie przedsiębiorstwa.

Wniesione w terminie wnioski płatników, rozpatruje przed dokonaniem wymiaru zryczałtowanego podatku naczelnik urzędu skarbowego lub jego zastępca przy udziale płatnika. O terminie rozpoznania wniosku należy zawiadomić płatnika pisemnie. W razie niezgłoszenia się płatnika w wyznaczonym terminie, przyjmuje się, że płatnik złożony wniosek wycofał. Wynik rozpoznania wniosku płatnika winien być ujęty w formę protokołu, zaopatrzonego w podpis naczelnika urzędu skarbowego lub jego zastępcy oraz płatnika.

W razie osiągnięcia porozumienia pomiędzy naczelnikiem urzędu skarbo-

wego lub jego zastępcą a płatnikiem wymiar zryczałtowanego podatku następuje w wysokości określonej w porozumieniu. W wypadku nieosiągnięcia porozumienia przedsiębiorstwo płatnika zostanie wyłączone z pośród przedsiębiorstw, opłacających zryczałtowany podatek i podlegać będzie opodatkowaniu podatkiem przemysłowym od obrotu na zasadach ogólnych.

Nakazy płatnicze na zryczałtowany podatek przemysłowy od obrotu za lata 1936 i 1937 winny być rozesłane i doręczone płatnikom do dnia 30 marca 1936 r. Zryczałtowany podatek przemysłowy od obrotu na lata 1936 i 1937 płatny jest w równych ratach w następujących terminach 15 kwietnia i 15 października 1936 oraz 1937 r.

Od nakazów płatniczych na zryczałtowany podatek służy płatnikom prawo wnoszenia odwołań w terminie dni 30 od doręczenia nakazu płatniczego. Odwołania mogą dotyczyć wyłącznie pociągnięcia przedsiębiorstwa do opłaty zryczałtowanego podatku wbrew przepisom rozporządzenia.

J. K.

Wszelkie transakcje skuteczniejszaj przez chrześcijańskiego kupca podróżującego, korzystaj z jego usług — ma on na względzie Twoje dobro.

KRONIKA GOSPODARCZA

Nowe kartele

W tych dniach zgłoszony zostaje do rejestru kartelowego min. przemysłu i handlu nowy kartel zimno - walcowanej bednarki, utworzony przez trzy walcownie następujących hut: Wspólnoty Interesów, Huty „Pokój” i „Modrzejów”. W wyniku porozumienia producentów ceny bednarki zimno - walcowanej zostały podniesione o około 50%, co wywołuje energiczny sprzeciw przemysłu przetwórczych, a szczególnie przemysłu metalowo - piśmiennego, oraz opakowań blaszanych. Przemysł przetwórczy zwraca uwagę, że walcownie przeżywiają okres wyjątkowo dobrej koniunktury i pracują na trzy zmiany. Kartel ten nie jest zatem dzieckiem biedy, lecz chciwości.

Rzecz znamienna, że jeszcze przedtem został utworzony kartel puszek blaszanych, (C. B. S.), który spowodował podwyższenie ceny sprzedaży jednej puszkii z 15 gr na 18 gr. Podwyżka ceny puszek utrudnia eksport konserw, wobec czego przemysł konserwowy nosi się z zamiarem unieruchomienia eksportu.

W tych dniach utworzony został kartel kopyt szewskich z udziałem 4 fabryk, który przewiduje, bez utworzenia biura centralnego sprzedaży, kontyngentowanie produkcji i uzgodnienie polityki cen. Obecnie są jeszcze starania w toku o przyłączenie jednego poważnego outsidera.

W Krakowie toczą się z inicjatywy firmy „Herbewo” pertraktacje w sprawie uruchomienia kartelu fabrykantów tułek papierosowych przy udziale Centropapieru, jako dostawcy surowca dla fabryk tułek. Kartel ten mógłby objąć tylko kilka większych fabryk, podczas gdy poza kartelem pozostałoby kilkadziesiąt średnich i drobnych warsztatów. (1)

PODATKI I OPŁATY

(p) **Wynagrodzenie pełnomocników handlowych spółki akcyjnej.** N. T. A. wyrokiem z dn. 29. V. 1935 r. l. rej. 2680/33 ustalił tezę, że fakt powołania się w pełnomocnictwie, wystawionem przez spółkę akcyjną swemu urzędnikowi, na § 54 niemieckiego kodeksu handlowego bez zastrzeżeń nie wyklucza obrony spółki, że urzędnik ten nie był upelnomocniony do prowadzenia całego przedsiębiorstwa. (K)

(p) **Kumulacja i jednorazowe wynagrodzenie.** N. T. A. wyrokiem z dn. 12. IX. 1935 r. l. rej. 4802/33 ustalił tezę, że kumulacja wynagrodzeń, pobieranych od różnych służbodawców obejmuje zarówno uposażenia perjodyczne, jak i jednorazowe wynagrodzenia. (K)

(p) **Uczniowie, a „najemne siły pomocnicze”.** N. T. A. wyrokiem z dn. 13. IX. 1935 r. l. rej. 710/33 wyjaśnił, że uczniowie zatrudnieni w pracowniach i przy zajęciach rzemieślniczych nie podpadają pod pojęcie najemnych sił roboczych. (K)

Z KRAJU

(k) **Sytuacja walutowa.** Na wczorajszych giełdach walutowych nie zanotowano żadnych poważniejszych zmian. Pewne osłabienie wykazuje frank szwajcarski. Dewiza na Medjolan osiągnęła w Warszawie niski kurs. Giełdy zachodnie — w związku z sankcjami — zawiesiły notowa-

nia dewizy na Medjolan (w Paryżu) lub też notują ją tylko nominalnie (w Londynie).

(k) **Utworzenie gabinetu ministra w ministerstwie skarbu.** W „Monitorze Polskim” z dnia 20. b. m. ukazała się uchwała Rady Ministrów, postanawiająca utworzenie w ministerstwie skarbu gabinetu ministra. Do zakresu działania gabinetu ministra należą: 1) sprawy, związane z pracami izb ustawodawczych; 2) sprawy związane z pracami komitetu ekonomicznego ministrów; 3) sprawy wymagające uchwał Rady Ministrów; 4) sprawy statystyki finansowej i ekonomicznej; 5) sprawy informacyjno - prasowe i propagandy gospodarczej; 6) sprawy, dotyczące przedsiębiorstw mieszanych i państwowych; 7) sprawy zleczone przez min. skarbu. Omawiana uchwała obowiązuje od dnia 26 października r. b.

(k) **O redukcje obciążań informacyjno-statystycznych.** Dowiadujemy się, że na skutek inicjatywy Związku izb przemysłowo - handlowych Główny Urząd Statystyczny, w najbliższym czasie powoła komisję, mającą na celu opracowanie wniosków zaradczych w związku z przeciążeniem przedsiębiorstw przemysłowo - handlowych obowiązkami informacyjno-statystycznymi w stosunku do urzędów i instytucji publicznych. Rozwiązanie tej sprawy nastąpi prawdopodobnie w oparciu o konkretne wnioski Związku izb przemysłowo - handlowych, który weźmie udział w pracach wspomnianej komisji.

(k) **Akcja parcelacyjna** w okresie od początku wskrzeszenia państwa polskiego do roku bież. objęła 604.904 nabywców i obszar 2.247 tys. ha. Największą rolę odegrała tu parcelacja prywatna: 461.398 nabywców i 1.496 tys. ha, drugie miejsce zajmuje t. zw. parcelacja rządowa (przez urzędy zarządkowe, osadnictwo wojskowe, osady anulacyjne): 133.016 nabywców i 693 tys. ha, wreszcie parcelacja przez Państwowy Bank Rolny: 10.490 nabywców i 53,5 tys. ha. Przy parcelacji państwowej (rządowa) i przez P. B. R.) liczba działek dodatkowych dla gospodarstw karłowatych (parcelacja sąsiedzka) stanowiła 57,8% wszystkich działek, a liczba nowoutworzonych gospodarstw rolnych 29,8% wszystkich działek; przy parcelacji prywatnej, parcelacja sąsiedzka wynosi aż 72,2%, a nowe gospodarstwa — 19,1%.

(k) **Przedsiębiorstwa powiatów i miast w województwach zachodnich.** Na ogólną ilość 51 powiatów, należących do województw zachodnich, 28 powiatów posiada przedsiębiorstwa i to w liczbie 38. Na liczbę powyższą składa się: 12 przedsiębiorstw kolejowych, 1 komunikacji autobusowej, 5 zakładów elektrycznych, 4 zakłady służące zdrowotności i higienie (wodociągi, rakarnie, wiercenie studzien), 6 przedsiębiorstw ceramicznych (cegielnie, wytwórnie materiałów budowlanych), 1 gospodarstwo rolne, 7 szkółek drzew, 2 drukarnie. Na ogólną ilość 170 miast, należących do województw zachodnich, 131 miast posiada przedsiębiorstwa i to w liczbie 391. Na liczbę powyższą składa się: 4 przedsiębiorstwa tramwajowe, 2 dworce autobusowe, 79 elektrowni, 78 gazowni, 79 wodociągów, 1 zakład oczyszczania miasta, 3 kapieliiska, 1 spalarnia śmieci, 5 cegielni, po jednej betoniarńi i cementowni, po 2 tartaki i stolarnie, 92 rzeźnie, 6 jatek (szlamiarni, bekoniarńi) i halę targową, 1 mleczarnia, 2

gospodarstwa rolne, 18 gospodarstw leśnych, 2 lombardy. (AZ)

Z ZAGRANICY

(z) **Poważny odpływ złota z Banku Francji.** Bilans Banku Francji za okres od 7 do 14 b. m., który zostanie opublikowany dnia 21 b. m., wykaże odpływ złota w wysokości około 1 miljarda fr. Agencja Havasa stwierdza przy tej okazji, że ostatnio dokonana podwyżka dyskonta przyczyniła się do zahamowania ucieczki złota i że, w związku z tem następnym bilans Banku Francji, a więc za okres od 14 do 21 b. m., który będzie ogłoszony dopiero za tydzień, wykaże mniejszy odpływ złota, prawdopodobnie około 500 milj. fr. Obydwie te liczby jednak uważać należy za bardzo poważne i dowodzące, że na rynku francuskim panuje wyraźne zaniepokojenie. „Paris Midi”, donosząc o ponownym zwiększeniu się odpływu złota z Banku Francji, stwierdza, że w ubiegłą sobotę i w poniedziałek popyt na złoto w Banku Francji nieco się zmniejszył, lecz we wtorek — w związku z pogorszeniem się sytuacji politycznej — ponownie znacznie wzrósł.

(z) **Ponowna podwyżka stopy procentowej przez Bank Francji.** Bank Francji — w związku z dalszym pogarszaniem się sytuacji na rynku francuskim, związanem z komplikacjami natury politycznej — uznał za stosowne ponownie podwyższyć stopę procentową, która, jak wiadomo, została już podwyższona o 1 proc. w ub. tygodniu. Należy przypuszczać, że podwyżka ta spowodowana została również wiadomościami o poważnym odpływie złota z Banku Francji. Stopa dyskontowa została podwyższona z 4 do 5 proc., stopa od pożyczek zastawowych z 5 do 6 proc., stopa zaś od zaliczek 30-dniowych z 4 do 5 proc.

(z) **Nieprzychylnie sugestje City londyńskiej wobec podwyżki dyskonta w Banku Francji.** Podwyższenie stopy dyskontowej przez Bank Francji do 5 proc. następuje bezpośrednio przed ogłoszeniem bilansu Banku Francji, wykazującego odpływ złota w wysokości 933 milj. franków. Łącznie z odpływem złota w poprzednim tygodniu Bank Francji stracił w ciągu listopada około 1,6 miliardów franków złota. Poważne trudności finansowe i polityczne rządu francuskiego wymagają rozważań, nie wchodzących w ramy takich środków, jak podwyżka dyskonta. Naogół wypowiediane jest przypuszczenie, że Stany Zjednoczone będą prawdopodobnie chciały pomóc Francji w utrzymaniu waluty na obecnym poziomie. Sfery finansowe zdają się jednak poważnie zastanawiać na temat możliwości odstąpienia Francji od tradycyjnej polityki monetarnej, a to drogą zastosowania embarga na wywóz złota oraz ograniczeń walutowych, jakkolwiek sympatja ludności francuskiej nie będzie sprzyjała podobnym posunięciom, które z natury rzeczy muszą prawie niechybnie prowadzić do przynajmniej częściowej dewaluacji franka.

Judaica gospodarcze

Bezczelność żydowska

Nadesłano nam z miasta oryginalny list żydowskiej organizacji „Brith-Trompeldor” w Kosowie Poleskim, skierowany do jednej z chrześcijańskich firm w Poznaniu. Tekst tego pisma brzmi, jak następuje:

Miejscowa organizacja „Brith-Trompeldor” urzędująca corocznie podczas świąt tradycyjny bazar, którego dochód przeznaczony zostaje na zasilenie funduszu „Keren Tel-Chaj”.

a bazarze tym sprzedawane są różne przedmioty zaoferowane przez firmy miejscowe i zamiejscowe.

Bazar ten trwający 7 dni od dnia 15 do 22 grudnia 1935 r. i zwiedzany przez szerokie warstwy społeczeństwa, do 5000 osób dziennie, daje pp. kubcom i przemysłowcom najkorzystniejszą przytem bezpłatną okazję reklamowania swych wyrobów, na szerszym centrum przemysłowym.

Mamy przeto zaszczyt prosić WPańów z polecenia firmy o zaoferowanie dla bazaru kilku przedmiotów Ich wytwórczości i nadesłanie nam takowych do dnia 1-go grudnia 1935 r. abyśmy mogli zarezerwować dla Ich eksponatów odpowiednie miejsce.

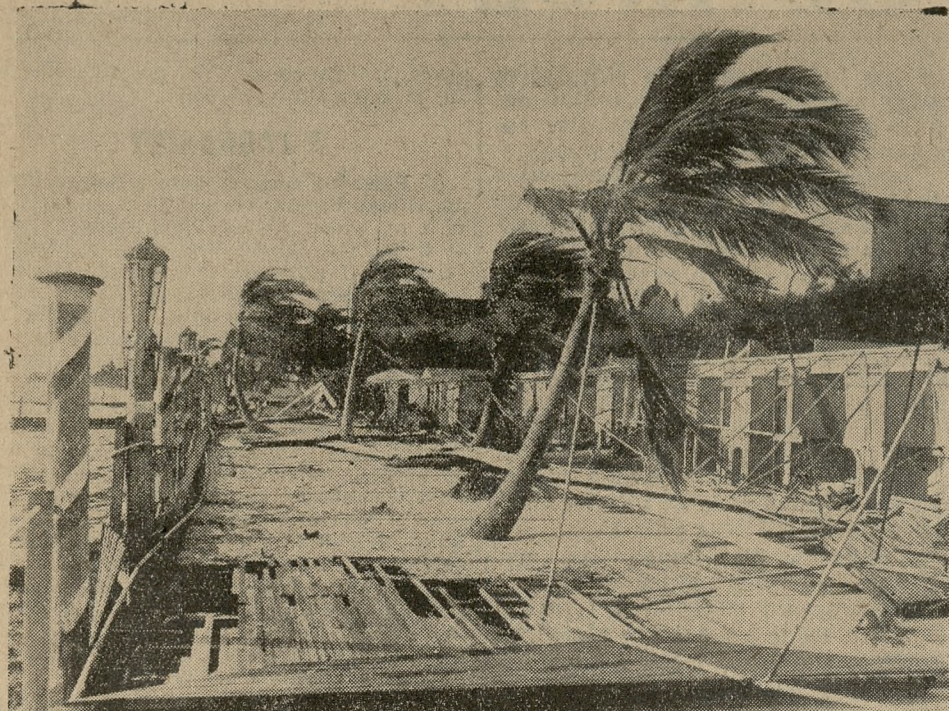
Mając nadzieję, że Sz. Firma zechce uwzględnić prośbę naszą w całej rozciągłości, składamy najgorętsze podziękowanie za szlachetne poparcie naszego bazaru i kreślimy się z głębokim poważaniem

(podpisy nieczytelne)
(pieczęć)

Fakt skierowania tego rodzaju propozycji pod adresem polskiej i chrześcijańskiej firmy w Poznaniu świadczy najwymowniej o beczcelności i nachalności Żydów w Polsce.

Bez rozwiązania kwestji żydowskiej nie uzdrowi się życia gospodarczego w Polsce

Straszny orkan przeszedł ostatnio przez Florydę, nie omijając również miastego Kapieliska Miami. Siła orkanu była tak wielka, że wyrwane zostały z korzeniami drzewa, tarasując ulice wraz z częściami dachów zerwanych. Fotografia nasza przedstawia początek orkanu.

Z historii „suchego pijaństwa”

Zwalczana roślina — Szalejący sultan — Nos — za tabakę

I dziś jeszcze istnieją zażarci wrogowie „suchego pijaństwa”, którą to nazwą określano ongiś nałóg palenia tytoniu. Wrogów tych jednak zwolennicy „wonnego ziela” obawiać się nie potrzebują, gdyż nie zlego z tej strony im dziś już nie zagraża.

Dawniej było inaczej i „puszczenie dymu z ust i nosa” mogło pociągnąć za sobą arcynie mile skutki. Pierwotnie, nowo odkryta roślina „Nicotiana” znalazła zastosowanie jako dekoracja ogrodów, a także jako środek leczniczy o rzekomo wręcz cudownych właściwościach. Gdy jednak poczęło się rozpowszechniać „palenie” tego ziela, duchowieństwo i medycy wszczęły energiczną kampanię przeciw temu obyczajowi. Doszło do tego, że w Szwajcarii ustanowiono specjalny trybunał dla zwalczania „plagi palenia”, a ówczesne władze kościelne zakwalifikowały nałóg ten jako grzech śmiertelny.

„Jakiż to bezwstyd!” — wołał pisarz Tessauro — „gdy ludzie wtykają sobie w usta róg zakręcony, naphany owem rdzawem, kopcącym śmieciem, którego dym piekielny lękają gardłem, by go potem wydmuchiwać nosem — niczem rumaki Diomedesa lub byki Jazona, parszające iskrami i ogniem!” Aliści, pomimo takich piorunujących apostrofów, palenie zamorskiego ziela zyskiwało coraz więcej zwolenników i najbardziej drakońskie zarządzenia, „plagi” tej nie zdołały opanować.

Jednym z najzawziętszych wrogów palenia tytoniu był sultan Murad IV. Przypisując winę pożaru Konstantynopola, w dniu 7 sierpnia 1633 roku, nieostrożności palaczy „wstrętnego zielska”, władca ten zabronił palenia pod rygorem kary śmierci. „Odtąd głowy przyjaciół „Nicotiany” spadały gradem, niby dojrzały owoc z potrząsniętego drzewa” — pisał kwiecisty jeden z ówczesnych kronikarzy. Murad osobiście uwijał się nocą w przebraniu po mieście i każdy napotkany z „dymiącym klockiem” padał ofiarą szalejącego despoty. W ten sposób zginęło w ostatnich pięciu latach panowania krwawego Murada, rzekomo ponad dwadzieścia pięć tysięcy ludzi. Po śmierci tyrana w r. 1640, gdy na tron sultański wstąpił Mahomed IV, stosunki gruntownie się zmieniły, gdyż nowy władca turecki był sam — namiętym palaczem.

W owym czasie w Rosji z plagą palenia walczył zawzięcie car Michał, którego duchowieństwo zdołało przekonać o grzeszności tego nałogu. Ogłoszone zostało surowe prawo — obowiązujące zarówno własnych poddanych jak i cudzoziemców — zabraniające noszenia przy sobie, palenia i zażywania tabaki, a także uprawiania handlu tym towarem. Niepoprawni palacze wysiedlani byli na Syberję, a majątki ich ulegały konfiskacie. Z wyroków sądów stosowane były różnorodne tortury, polegające p. i. na głębokim nacinaniu warg i bezlitosnym biczowaniu. Pisarz Adamus Olearius, który w podróży swej do Persji, czas dłuższy w 1643 r. bawił w Rosji, opowiada: „Rosjanie są wielkimi amatorami tabaki, która każdy z nich przy sobie nosił. Pospolity biedny człowiek wydawał ostatnią kopiczkę raczej na tabakę niż na chleb. Ponieważ stąd wynikało dla ludzi więcej straty niż pożytku, gdyż nietylko przy braniu tabaki podczas pracy tracono dużo czasu, ale i przez nieostrożność siła domów z dymem poszła, a i ludzie swym cuchnącym oddechem przed obrazami świętych w cerkwi smrodzili, zatem panujący zabronił całkowicie używania i handlu tabaką. Przestępców karano srogo, rozcinając im nosy i poddając chłoscie. Karania takie, dokonywane na mężczyznach i kobietach oglądaliśmy na własne oczy. Karą za wkładanie tabaki w nos, było wyrwanie nosa. Takich bez-nosych spotykaliśmy często”. — Olearius opisuje szczegółowo różne inne jeszcze tortury i katusze, które nosić

musieli niepoprawni „tabakowi” zbrodniarze. Po egzekucji, nieszczęsnych amatorów owocu zakazanego, z paczką tabaki zawieszoną u szyi, pędzono, biczując po drodze, po „nowej dzielnicy” Moskwy.

Zapalając papierosa, pomyślmy o tych wszystkich okropnościach minionych wieków!... Kr.

Fałszywy sarkofag w British Museum

W Londynie wybuchła sensacyjna sprawa ze sfalszowaniem sarkofagu, znajdującego się w British Museum. Afera ta przypomina głośną swego czasu sprawę z tiarą Saitafarnesa. Dyrekcja British Museum spostrzegła się — po niewczasie — iż sarkofag, znany pod nazwą sarkofagu Cervetri, o którym sądzono, że pochodzi z VI wieku przed Nar. Chrystusa, jest w rzeczywistości fałszykiem, sfabrykowanym przed 100 laty przez jakiegoś specjalistę antykwaryjską we Włoszech. Sarkofag został zakupiony w 1873 roku we Włoszech przez grupę ekspertów, wysłanych z ramienia dyrekcji British Museum za sumę dość wysoką, przypisywano mu bowiem dużą wartość archeologiczną. Po stwierdzeniu teraz fatalnej omyłki wybuchł skandal, który skompromitował ekspertów.

Międzynarodowa Wystawa Prasy Katolickiej w Watykanie

Prace przygotowawcze do międzynarodowej wystawy prasy katolickiej w Watykanie wrą w całej pełni. Plany wystawy, opracowane przez architekta Ponti, wykończane są obecnie w szczegółach. Według dotychczasowych danych w Wystawie weźmie udział 49 różnych narodowości i 29 zakonów religijnych, nie licząc prasy misyjnej i prasy Akcji Katolickiej. (KAP.)

Cud XX wieku

Uwaga całego świata naukowego zwrócona jest obecnie na rumuńskiego inżyniera Voelgiessi z Bukaresztu, który jak donosi prasa rumuńska, zakomunikował w tych dniach bukareszteńskiej akademii naukowej, że wynalazł promienie, mogące uczynić niewidzialnymi osoby i przedmioty. Twierdzenia Voelgiessi'ego przyjęto oczywiście bardzo sceptycznie, osoby jednak zaproszone do udziału w pierwszej, na większą skalę przeprowadzonej próbie doświadczalnej, są wprost oszołomione. Voelgiessi umieścił w jednym narożniku pokoju kilka przedmiotów; skierował następnie na owe przedmioty promienie przyrządu swego wynalazku, umieszczonego w przeciwnym narożniku. Wkrótce przedmioty, objęte promieniami, otoczyła mgła i nagle stały się dla wzroku ludzkiego niewidzialne. Obecni jednak w pokoju przekonali się o ich obecności, dotykając je rękoma.

Niewidzialność przedmiotów występuje jedynie z tej strony, z której objęte są promieniami, tak, że przedmiot, umieszczony pomiędzy przyrządem a obserwatorem, jest częściowo dokładnie widzialny. Inż. Voelgiessi oświadczył, że promienie, wytwarzane przez jego przyrząd, są pochodzenia elektrycznego. S. F.

Elektrownie o sile napędowej wiatru

Wyzyskanie siły wiatru jako najtańszej energii od wieków zajmowało umysły wynalazców. Pierwsze, zresztą nieudane eksperymenty zastosowania wiatraków do napędu większych elektrowni, podkopały narazie wiarę w możliwość praktycznego zastosowania. Ostatnio jednak niemiecki inżynier Teubert zaprojektował elektrownie wiatrakowa na zupełnie nowych podstawach. Obecnie jest na ukończeniu budowa elektrowni w pobliżu Berlina o mocy 1000 kw. Odbiór energii odbywa się za pośrednictwem czterech skrzydeł wiatraka, które samoczynnie nastawiają się w odpowiedni sposób, zależnie od szybkości i kierunku wiatru. Oś skrzydeł jest zawieszona 100 metrów nad poziomem; w tej strefie panują już bardzo ustalone wiatry. Nadmiar energii elektrycznej jest zużytkowany do elektrolizy wody, a otrzymany tą drogą wodór służy do napędu silników w wypadku,

Pani częstuje

wiedząc, że goście Jej z przyjemnością sięgną po pyszną czekoladkę lub aromatyczny cukierek „Goplana”

Rozkoszujcie się wyrobami „Goplana”

Goplana
S.A.
POZNAŃ

Pe 6 625-47.18

gdy wiatr nie wieje. Elektrownie wiatrowe pozwolą w ten sposób zupełnie niezależnie się od materiałów pędnych, poza tem nie wymagają kosztownych i rozległych sieci elektrycznych, gdyż w miejscach zapotrzebowania energii elektrycznej można zbudować większą ilość jednostek wiatrowych. W ten sposób cena prądu może być zniżona o przeszło 50 proc.

Światło neonowe oddziałuje na rośliny

Naświetlanie roślin sztucznym światłem wykazało już niejednokrotnie dobroczynny wpływ na vegetację. Ostatnio w Niemczech przeprowadzono próby naświetlania roślin przy pomocy rur neonowych, które, dając światło prawie wyłącznie czerwone, bardziej pobudzają do wzrostu roślinność, aniżeli światło lamp żarowych. Dzieje się to dlatego, iż chlorofil absorbuje całkowicie promienie czerwone, przez co wzmagają się procesy asymilacji węgla przez roślinę ze związków, znajdujących się w powietrzu. Na zasadzie doświadczeń ustalono, iż czas trwania naświetlania winien trwać około 8 godzin, najlepiej w nocy.

Niepocieszona

— Pani Ignacowa ciągle jeszcze się nie pocieszyła po śmierci męża.
— Bo te towarzystwa ubezpieczeniowe tak opieszale załatwiają wypłaty.

Pierwsze przeciwłotnicze domy w Polsce

W numerze 505 „Kurjera Poznańskiego” czytaliśmy w rubryce „Z kraju” wzmiankę o przystosowaniu domów do ataków gazowych. Dwa pierwsze przeciwłotnicze domy, które staną na Żoliborzu, wzbudzają już dziś, przed rozpoczęciem ich budowy, zainteresowanie społeczeństwa. „Więc nareszcie i my będziemy mieli domy zastosowane do wymogów oplg.” (obrona przeciwłotniczo przeciwgazowa). „Więc jednak coś się w tym kierunku robi u nas?” Największy czas. — Podczas gdy w Berlinie każdy dom posiada swój własny schron, u nas nie pomyślał jeszcze nikt, aby w nowobudujących się domach stosować zasady oplg. Takie słyszy się obecnie uwagi — bowiem zagadnienie obrony kraju stało się i w Polsce nareszcie aktualne — coraz więcej osób się szkoli i zagadnienie obrony przeciwłotniczej kraju, staje się tematem rozmów przy bridżu i przy herbatce.

Berlin nie posiada schronów w każdym domu — i nie posiadają ich domy (wszystkie domy) innych stolic świata. Dlaczego? Poprostu dlatego, że wybudowanie jednego schronu kosztuje około 30 tys. złotych. Natomiast w Berlinie i innych dużych miastach Niemiec, w wielu domach są pomieszczenia uszczelnione zbiorowe w piwnicy, oraz wiele rodzin zrobiło sobie małym kosztem i małym wysiłkiem pracy, pomieszczenie uszczelnione we własnym mieszkaniu, wyłącznie dla własnego użytku.

Domów nowych, czynszowych i prywatnych buduje się w ostatnim czasie w Polsce dość dużo, i naprawdę zastanawiającym jest, dlaczego właściciele tych domów nie budują odrazu pomieszczeń uszczelnionych. — Czekają zapewne na ustawę; lecz przecież dużo łatwiej jest stawiać dom na fundamentach odpornych na działanie minowe, o ścianach i siropie piwnic odpornych na działanie bomb burzących, niż w nowym, świeżo wybudowanym domu przeprowadzać na mocy ustawy adaptację domu do celów oplg. Inicjatywa zatem dwu właścicieli domów na Żoliborzu, jest pierwsza w Polsce — witamy ją z uznaniem.
HALINA Z.

NIEDZIELA W TEATRZE WIELKIM

Wieczorem o godz. 8-mej powtórzona zostanie komiczna opera Mozarta

UPROWADZENIE Z SERAJU

Premjera tego arcydzieła przyjęta została z największym uznaniem tak przez prasę jak i publiczność. Niedzielne przedstawienie odbędzie się w premierowej obsadzie z pp.: H. Dudicz, M. Sumickim, R. Wragą, M. Kaupe, R. Peterem i R. Ciri-nem. Przy pulpicie kapelmistrzowskim dyr. Dr. Zygmunt Latoszewski.

Popołudniu o godz. 3-ciej po cenach popularnych

Straszny Dwór

jedna z najpiękniejszych oper St. Moniuszki w pierwszorzędnej obsadzie z pp.: Wanda Roessler-Stokowska, Jadwigą Musielewską, Marią Kanowską, Aleksandrem

sadzie z pp.: H. Dudicz, M. Sumickim, R. Wragą, M. Kaupe, R. Peterem i R. Ciri-nem. Przy pulpicie kapelmistrzowskim dyr. Dr. Zygmunt Latoszewski.

Karpackim, Antonim Gołębiowskim, Romanem Wragą, Karolem Urbanowiczem, J. Gruszczyńskim, A. Warchalewskim i W. Trojanowską. Dyryguje Stefan Barański.

ng 17 410

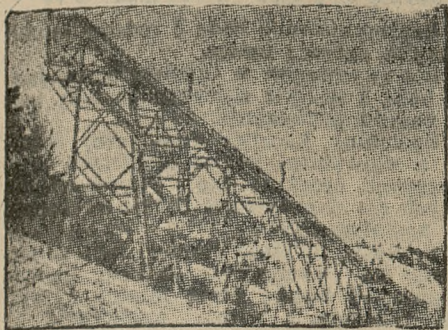
Scena z „Ludzi w bieli” w Teatrze Polskim, cieszących się dużym powodzeniem. Występuje w sztuce miły gość z Warszawy, p. Janusz Warnecki (przedostatni).

SPORT

Olimpijskie skocznie narciarskie

Największym wydarzeniem zimowego sezonu sportowego będą niewątpliwie IV zimowe igrzyska olimpijskie, rozgrywane w dniach od 6 do 16 lutego w Alpach nie-

WIEŻA ROZBIEGOWA WIELKIEJ SKOCZNI OLIMPIJSKIEJ.

mleckich, w Garmisch - Partenkirchen, miejscowościach położonych tuż pod Monachjum.

Wśród wszystkich konkurencji narciarskich, największym zainteresowaniem cieszą się skoki narciarskie.

Wielką skocznię w Garmisch - Partenkirchen, wybudowaną na zboczu góry Gudjodano do użytku już w lutym roku ubiegłego. Przy skokach próbnych 11 skoczków osiągnęło 82 metr, przyczem nie został wykorzystany nawet cały rozbieg. Norweg Soerensen uzyskał bez upadku nawet 84 metry. Rozmiary skoczni są tak olbrzymie, że do rozbiegu nie starczyły nawet strome zbocza góry i musiano zbudować specjalną wieżę 43 metry wysoką, która zezwala na 70 metrowy długi rozbieg, przy nachyleniu 35 stopni. Umożliwia to osiągnięcie

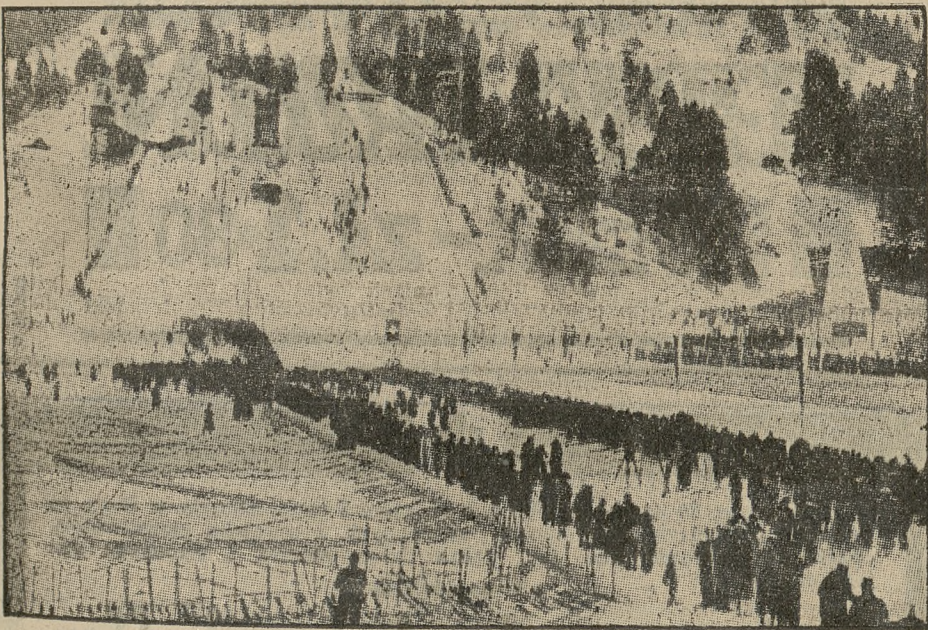
niezwykle potrzebnej szybkości, która przy rozbiegu przy skokach od 70 do 80 metrów wynosi 22 do 23 metry na sekundę.

Na wielkiej skoczni olimpijskiej — (na zdjęciu 1) — odbywać się będą tylko skoki w otwartym konkursie skoków, podczas gdy na mniejszej skoczni (na zdjęciu 2) odbywać się będą skoki do kombinacji. W tym celu przebudowano starą skocznię, wybudowaną w roku 1921/2. Zezwala ona na osiągnięcie skoków w granicach 55 metrów.

Według dotychczasowych informacji w igrzyskach zimowych w Garmisch - Partenkirchen uczestniczyć będzie 28 narodów. Będą więc reprezentowane wszystkie państwa, które były obecne w Lake Placid, oraz 8 nowych. Również liczbowo poszczególne ekipy są już w przybliżeniu ustalone. Przytoczone poniżej cyfry mogą ulec jeszcze zmianom, dają jednak już dzisiaj wartościowy obraz rozmiarów tej imprezy, w której weźmie udział około 1.000 zawodników.

Konkurencje narciarskie zostaną obsłane przez wszystkie 28 narodów. Bobsleje przez 16, jazda szybka na lodzie i hokej przez 17, a jazda sztuczna na lodzie przez 21.

Najliczniejszą drużyną wystawiają naturalnie Niemcy (łącznie z patrolem wojskowym 143 zawodników). Polska zgłasza 25 zawodników, Austria 115, Czechosłowacja 81, Stany Zjednoczone 62, Francja, Norwegia i Szwajcaria po 50, Szwecja 46, Wielka Brytania 41, Belgia 39, Węgry 30, Łotwa 24, Jugosławia 20, Estonia i Liechtenstein po 6, Finlandja, Grecja, Holandia, Włochy, Japonia, Kanada, Luksemburg, Hiszpania i Turcja nie podały jeszcze liczbowego składu swych ekip.

STADJON NARCIARSKI W GARMISCH-PARTENKIRCHEN. 1. WIELKA SKOCZNI OLIMPIJSKA, 2. MAŁA SKOCZNI.

Hokej na lodzie

Przed obozem w Katowicach. Jak już donosiliśmy, w dniach 28 listopada do 8 grudnia w Katowicach odbędzie się przedolimpijski obóz w hokeju lodowym.

Kierownikiem obozu będzie inż. Tupalski. Przypominamy, że do obozu zakwalifikowano następujących 16 zawodników: Stogowski z Poznania, Przeddziecki (Legja), Ludwiczak (AZS), Sokołowska (Lechia), Kasprzak i Lemiszko (Czarni), Marchewczyk, Kowalski, Walkowski i Michalak (z Cracovii), Stupnicki (Czarni), Sabinowski (Pogoń — Lwów), Zieliński (AZS) Stanisławski (Ognisko), Głowacki (Legja), Przedpelski (Warszawianka).

Lekka atletyka

Mężowie zaufania P. Z. L. A. Zarząd Polskiego Zw. Lekkoatletycznego obdarzył mandatem swoich mężów zaufania w okręgach następujące osoby:

Lwów — p. Chigger, Śląsk — p. Oska, Poznań — p. Szwarc, Kraków — p. Lubaczewski, Warszawa — p. Czesław Forys, Białystok — p. Zmudzinski.

Do ustalenia pozostaje osoba męża zaufania na okręg łódzki.

Przedolimpijski obóz zimowy o charakterze treningowym dla miotaczy i skoczków lekkoatletycznych odbędzie się w dniach od 20 stycznia do 1 lutego 1936 r. Obóz kierować będzie trener Cejzik.

Bieżące nie będą mieli obozu zimowego. Każdy z nich prowadzić będzie trenin indywidualny pod kierunkiem Petkiewicza.

Unifikacyjny kurs dla trenerów wszystkich okręgów organizuje zarząd P. Z. L. A. w Centralnym Instytucie W. F. od 16 do 21 grudnia.

Pięściarstwo

Warszawski O. Z. B. zaproponował, jak donosi prasa warszawska, łódzkiemu O. Z. B. rozegranie finałów indywidualnych mistrzostw Polski w Warszawie, przedboje i półfinały natomiast miałyby się odbyć w Łodzi.

Różne

Międzyklubowa punktacja wszystkich imprez miejskiego komitetu w. f. została obecnie ustalona po zweryfikowaniu poszczególnych konkurencji, których ogółem było 41 w dziale wychowania fizyczn. oraz 8 w dziale przysp. wojskowego. W imprezach sportow. brało udział ogółem 1581 zawodników a w imprezach p. w. 483 zawodników. W pokazie zorganizowanym na zakończenie imprez wzięło udział 9136 uczestników. W punktacji w roku bieżącym pierwsze miejsce zajęła „Warta” z 51 punktami zdobywając temsamem nagrodę wędrowną. Drugie miejsce zajął ubiegłoroczny zdobywca nagrody „Sokol” z 43 pkt., 3. „KSM” 31 p., 4. „AZS” 30 p., 5. „Unja” 29 p., 6. „KPW” 28 p., 7. Zw. Harc. Polsk. 26 p., 8. „WKS” 20 p., 9. „HCP” 19 p., 10. „Pocztowe P. W.” 16 p. Ogółem sklasyfikowanych zostało 36 organizacji. (wz)

Zycie organizacyjne

KL Sp. „Grom”. Roczne walne zebranie odbędzie się 24 b. m. o godz. 10,30 w sali p. Żurkowskiego, przy ul. Maształarskiej 2. (kom.)

Tow. Pomocy dla Inteligencji dla zebrania funduszy na „Gwiazdkę” urządza dnia 30. 11., w ostatnią sobotę przed Adwentem

„Andrzejki”

tradycyjne lanie ołowiem — Bufet doskonały, tańce, bridge Nie pożałuje, kto przyjdzie! Wstęp wolny, a zabawa doskonała!

Jutro w sobotę w kinoteatrze „Słońce” Wielka, dawno oczekiwana Premjera gigantycznego arcydzieła

„PIEKŁO”

Największym wydarzeniem w Ameryce była ostatnio premjera gigantycznego i monumentalnego widowiska filmowego Foxa p. t. „Piekiło”. Od czasu powstania kryzysu gospodarczego było to na większy wysiłek finansowy, jaki włożono w wykonanie filmu. Ryzyko jednak opłaciło się, ponieważ „Piekiło” odnosi wielkie triumfy i jest przedmiotem ożywionej dyskusji, w której biorą udział najwybitniejsi literaci Ameryki.

„Piekiło” wnosi nowe wartości do sztuki filmowej. Osnute na tle niesmiertelnego utworu Dantego, genialnego poety włoskiego, nie jest jednak przeróbką tego dzieła, lecz jakby nowoczesną jego transpozycją na ekran. Stąd też „Piekiło”, to obraz nawskroś nowoczesny i aktualny. Przedstawia życie obecnego pokolenia, jego pęd do zdobycia pieniędzy i sławy oraz do zrobienia wielkiej kariery. Akcja posiada tempo żywe, jest emocjonująca i nadzwyczaj ciekawa.

Widza uderza w tym obrazie przedewszystkiem mistrzostwo reżyserji. Pokazano nam szereg monumentalnych scen, tchnących prawdziwą zgrozą i wywołujących wstrząsające, nie-

zapomniane wrażenie. Wizja piekła dantejskiego pozostaje na zawsze w pamięci. Do wykonania tych scen zbudowano kosztowne dekoracje i zaangażowano 12.000 statystów. Te cyfry mówią najdobitniej o rozmachu, w jakim realizowano ten obraz. Nie chodzi tu jednak o cyfry i koszt tego obrazu.

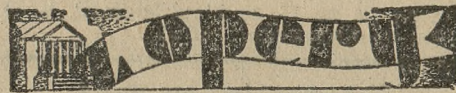
Film ten był poprostu potrzebny i jest bardzo na czasie. Odstania wady i bolączki życia współczesnego. Nie moralizuje i nie poucza. Poprostu pokazuje, jak to życie wygląda, a przy tej sposobności porównywuje je do piekła, które sami sobie stwarzamy.

„Piekiło” dla swoich niezwykłych walorów artystycznych, wstrząsającej treści, kapitalnej reżyserji i wspaniałej gry całego zespołu ze Spencerem Tracy i Claire Trevor na czele, uznano za czołowy film tegorocznej produkcji. Sukces tego obrazu w Nowym Jorku, Londynie i Paryżu był większy, aniżeli się spodziewano. Nic dziwnego, gdyż żaden film dotąd nie przemawiał tak bezpośrednio do widzów i nie dawał mu oraz nie daje tak wielkich i niezapomnianych wrażeń.

Wielka, dawno oczekiwana Premjera gigantycznego arcydzieła filmowego p. t. „PIEKŁO” odbędzie się jutro w sobotę, dnia 23 listopada w kinoteatrze „Słońce”

Zainteresowanie jutrzejszą premjerą w „Słońcu” olbrzymie!

ng 17224

MOZARTA „UPROWADZENIE Z SERAJU”. — TEATR WIELKI

Ogólny poklask, z jakim spotkał się wznowiony „Faust”, nie ominie zapewne i „Urowadzenia z Seraju”. Dyrekcja dołożyła wszelkich starań, aby zadowolili publiczność, co się też w zupełności udało. Dodać warto, że dyr. Latoszewski był świadkiem wystawienia tej opery na tegorocznym festiwalu muzycznym w Florencji. „Urowadzenie” otrzymało obsadę dobrze dostosowaną do wymagań partycji. Główną rolę kobiecą odtworzyła p. Halina Dudyczówna. Ze sceny popłynął do nas głos o dużych walorach koloraturowych, pełen lekkiego i szlachetnego dźwięku. P. Kaupé jako Blonda wybornie oddała miły typ subreiki, tak często spotykany w operach Mozarta (Zerlina w „Don Juanie” — Zuzanna w „Weselu Figara”). Groteskowa partja „dzikiego” a zarazem komicznego dozorca haremowego Osmina — została postawiona przez p. Wragę głosowo i aktorsko nader trafnie i efektownie.

Belmonta (typ sentymentalnego kochanka) — śpiewa p. Michał Sumicki. Tenor wybitnie liryczny, o małym, b. miękkim głosie. Odpowiadać mu będą partje, w których chodzi o pokazanie swobodnej i lekkiej techniki głosowej, więc opery Mozarta, Rossiniego itp. P. Peter jako Pedrillo doskonale opanował rolę po aktorsku. Rola Baszy Selima, muzycznie bierna, spoczywała w rękach p. Cirina. Uznanie należy się p. Urbanowiczowi, który czuwał nad inscenizacją oraz p. Z. Szpingerowi, który przygotował artystyczne dekoracje. Dyr. dr. Latoszewski jako kierownik muzyczny wczuł się doskonale w styl mozartowski, oddając go z całą plastyką i pietyzmem — szczególne brawa należą się za uwerturę. Publiczność dopisała i bezwzględnie popieszy tłumnie na następne przedstawienia.

Mgr. M. S. (w zastępstwie).

Zapisy do Kół Kobięcych LOPP. przyjmuje Ośrodek Propagandy LOPP przy ul. 27 Grudnia 19 i Biuro Okręgu Wojewódzkiego LOPP. przy ul. Fredry nr. 3, m. 4. Kobiety, zapisujcie się!

Echa wyborów przed sądem

Przed sądem okręgowym w Poznaniu stanęli dwaj mieszkańcy Nietrzanowa, pow. średzkiego: Walenty Spychała i Jan Mak, oskarżeni o to, że w dniu 8 września rb. w Nietrzanowie „podstępem starali się powstrzymać Joannę Ignaszakównę od głosowania do Sejmu”.

Mianowicie oskarżeni, spotkawszy idącą do lokalu wyborczego Ignaszakównę, odezwali się do niej „poco idziesz głosować, i tak będzie bieda”, przyczem osk. Mak dodał, że on nie będzie głosował. Zawiadomiona o tem policja zaarrestowała Spychałę i Makę, oraz dwóch ich towarzyszy.

Spychała i Mak przesiadzieli w areszcie 24 godziny.

Na rozprawie oskarżeni im przestępstwa, dowodząc, że w postępowaniu ich niema cech przestępstwa.

Obrońca oskarżonych dr. Musiał ze Środy, w swem przemówieniu podniósł bezpodstawność aktu oskarżenia, gdyż w postępowaniu oskarżonych nie można się dopatrzyć, ani grzechy, ani podstęp, któreby miały na celu zmuszenie Ignaszakówny do powstrzymania się od głosowania. Była to raczej pewna forma agitacji wyborczej, której prawo nie zabrania. W konkluzji obrońca wniósł o uniewinnienie oskarżonych.

Po naradzie sąd wydał wyrok uniewinniający. (m)

RADJO

Radio - program rolniczy rozgłośni poznańskiej

Poznań niedziela 24 bm.: godzina 15.00 — 15.10 p. Barbara Jurkówna i p. Eugenjusz Horak — Poszedł Modrok z Małgosią na jarmark (Dialog wiejski); godz. 15.15 — 15.25 prof. dr. T. Konopiński — Podstawa opłacalności w tuczu trzody chlewnej. Poniedziałek 25 bm.: godz. 19.00 — 19.10 p. Eugenjusz Horak — Rolnicza skrzynka radiowa. Piątek 29 bm.: godz. 19.00 — 19.10 p. Eugenjusz Horak — Rolnicza skrzynka radiowa.

NASZE DZIECI

— No, Teddy, jak ci się powiódł egzamin?

— Znacomiecie, wujaszku, na ogólne żądanie będę musiał go powtórzyć.

(„Mercury”)

W sobotę, 23 bm.

„Cavalleria Rusticana” z Stani Zawadzka

Drugie przedstawienie „Cavallerji Rusticany”, której premjera spotkała się z wielkim uznaniem publiczności, odbędzie się w sobotę, dnia 23. bm. wieczorem o godzinie 8-mej.

W roli Santuzzy wystąpi świetna primadonna Stani Zawadzka. Również inne partje obsadzone są czołowymi artystami jak: Antonim Gołębskim, Marią Janowską, Zenonem Doinickim i Jadwigą Musielewską.

Wieczór uzupełni efektowna opera Leoncavalla

„PAJACE”

w doskonałej obsadzie z R. Peterem Marią Kislewską, Al. Karpackim, Zenonem Doinickim i J. Gruszczyńskim.

Przy pulpicie kapelmistrzowskim Stefan Barański.

ng 17 409

KAPELUSZE: to każdemu wiadomo, że od 25 lat najkorzystniej kupuje się w firmie

TOMASEK i Ska-Pocztowa 9

REPERACJA dowody: największy wybór tylko dobre gatunki a przedewszystkiem wzorowa i fachowa obsługa tanio — szybko połączona z pracownią w własnym zakresie i akuracja.

dz 4915

TRUSKAWIEC-ZDRÓJ

Sezon zimowy od 1 grudnia do 1 marca nr 18028

Naturalne kąpiele solankowo-siarczane, okłady borowinowe

Informacji żądać, mieszkania zamawiać tylko przez ZARZĄD ZDROJOWY.

Po uchwaleniu obniżki czynszów komornianych

Jaki procent lokali mieszkalnych, handlowych i przemysłowych dotknie ustawowa obniżka czynszów komornianych?

Według danych statystycznych mamy w Polsce w domach podlegających ustawie o ochronie lokatorów ogółem 1.340.780 lokali mieszkalnych. Z liczby tej 483.147 mieszkań jest jednoizbowych, 404.102 dwuizbowych, 228.054 trzyizbowych, 119.111 czteroizbowych, 55.175 pięcioizbowych, około 18.000 sześciuizbowych.

Zatem ogółem liczba lokali mieszkalnych, w których nastąpi ustawa obniżka komornego wyniesie 1.188.474 mieszkań, co w stosunku do ogólnej liczby mieszkań w Polsce (1.340.780) wyniesienie 97,5 proc.

Jeżeli zaś idzie o lokale handlowe i przemysłowe, to obniżka przedstawia się następująco: Przedsiębiorstw handlowych mamy w Polsce ogółem 421.148. W tem IV kategorii 187.709. Zatem ustawa obniżka komornego, odnosząca się do IV kategorii dotknie 44,5 proc. ogólnej liczby lokali handlowych w Polsce.

Przedsiębiorstw przemysłowych mamy w Polsce ogółem 211.770. W tem VII kategorii około 12.000 tysięcy, a VIII kategorii 185.502. Zatem ustawa obniżka komornego, odnosząca się do VII i VIII kategorii lokali przemysłowych, dotknie 197.502 lokali przemysłowych, co w stosunku do ogólnej ich liczby wyniesie 93,2 proc.

W świetle więc danych statystycznych obniżka komornego ma bardzo szerokie zastosowanie.

Zwartym frontem

Zwartym frontem stanęliśmy do walki o naszą niepodległość.

Zwartym frontem przystąpiliśmy do odbudowy naszego państwa.

Zwartym frontem stajemy do apelu w różnych bieżących potrzebach, czego doskonałym dowodem takie instytucje jak Polski Czerwony Krzyż, Liga Obrony Powietrznej Państwa itp.

Tak samo zwartym, całą katolicką Polskę obejmującym frontem stanęliśmy w sprawie ślubowanego narodowego Pomnika Wdzięczności wobec Boga za wskrzeszenie Ojczyzny. Ołbrzymia rzesza pod sztandarami swych organizacji, tak religijnych jak świeckich, uczestnicząca w uroczystym akcie poświęcenia Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu w dniu 30 października 1932 r. dowodzi istotną wartość naszej woli trwania przy Chrystusie, którą symbolizuje właśnie pomnik poznański. To też nadal zwartym frontem przyczyniamy się do pokrycia reszty kosztów budowy tegoż pomnika.

Ofiary uprasza się nadsyłać pod adresem Komitetu Budowy Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu, ul. św. Marcina 69, m. 17, za blankietem P. K. O. na konto czekowe nr. 207 470.

Jeszcze jeden raz!

Pierwszy występ „Stratosfery“ dobił publiczność i wykonawców. Program był tak wspaniały, że zachwycił, zwłaszcza Hernesa, który na własną prośbę zgodził się powtórzyć go w najbliższą sobotę, t. j. w dniu 23 b. m. z zastrzeżeniem, że program rozpocznie się już o godzinie 19 punktualnie.

Ci z Was, którzy nie byli w środę, żałowałiby, gdyby nie mieli okazji przyjść w sobotę. Ci zaś, którzy byli w środę, będą żalowali o ile nie przyjdą w sobotę, gdyż powtórka programu będzie dopiero właściwą premierą.

RECENZJE KINOWE

Kino „Świt“ wyświetla film pod tyt. „Z pamiętnika detektywa“. Jest to film sensacyjny z cyklu przygód detektywa-Chińczyka, Charlie Chana, którego odtwórcą jest Warner Oland. Akcja filmu rozgrywa się na ten raz w Paryżu. Chan śledzi fałszerzy akcji bankowych, a ci dla zatarcia śladów popełniają szereg morderstw. Streszczenie filmu pozabawiłoby widza polowy przyjemności; stwierdzić więc tylko można, że intryga pomyślana i zadzierzgnięta jest znakomicie, a akcja posiada dużo napięcia i trzyma widza w stałym napięciu i niepewności. W nadprogramie, prócz kroniki PAT-a, oglądamy doskonałą komedię krótkometrażową p. t. „Zakochany zegarmistrz“ z Buster Keatonem w roli tytułowej. (ver.)

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

Dziś „Róża Stambułu“. Jutro przyjęta przez publiczność z entuzjazmem op. Mascagniego „Cavalleria rusticana“ z dr. Stani Zawadzka w roli Santuzzy, Antonim Gołębiowskim (Turidu), Zenonem Dolnicim (Alfio), Jadwigą Musielewską (Lola) i Marją Janowską-Kopczyńską (Matka). — Przedstawienie uzupełni dwuaktowa opera Leoncavalla „Pajace“.

W niedzielę o godz. 15 „Straszny Dwór“ Moniuszki po cenach popularnych, a wieczorem „Uprawdzenie z Seraju“ Mozarta.

Z Teatru Polskiego

Dziś i jutro głośnie sztuka „Ludzie w bieli“, z występem gościnnym Janusza Warneckiego, w której naprzemian publiczność to wzrusza się, to śmieje się do łez. Wystawa budzi ogólny podziw.

Z Teatru Nowego

Ostatnie pożegnalne gościnne występy Zbigniewa Ziemińskiego, znakomitego artysty i reżysera warszawskich teatrów, odbędą się dzisiaj i jutro w komedji „Powrót mamy“.

Staraniem Grona Pań Pracy Charytatywnej Parafji św. Wojciecha (Przesowa Helena Kałamańska) odbędzie się w Poznaniu niezwykle ciekawa impreza artystyczna. Oto w sobotę, 7 grudnia o godzinie 11 wiecz. odbędzie się w kinoteatrze „Słońce“

Wielki Turniej Młodych Talentów

Reprezentowane będą 3 rodzaje sztuki: muzyka, śpiew i taniec.

Dla zwycięzców w turnieju przewidziane będą 3 wielkie pierwsze nagrody oraz 10 nagród pocieszenia.

Specjalny komitet artystyczny, złożony z najwybitniejszych osobistości artystycznych, orzeknie, kto z pośród zgłaszających się dopuszczony będzie do Turnieju Artystycznego.

Senację turnieju stanowi fakt, że głosować na zwycięzców, jednym słowem premjować będzie nowe talenty najwyższa instancja, a więc... publiczność.

Bliższe szczegóły podamy r. b. w. Dziś komunikujemy tylko, że zgłoszenia osób pragnących wziąć udział w turnieju przyjmuje codziennie od godz. 5—7 kancelarja kinoteatru „Słońce“, gdzie też udzielane będą bliższe informacje.

zg 444

W niedzielę o godz. 16 po cenach do połowy zniżonych doskonała komedja pt. „Domino“.

PAPIEROSY dla ZNAWCÓW
EGIPSKI PRZEDNI
20 sztuk - zł. 1.80

5459

nr 16 008

W dniu 21 listopada 1935 r., zasnęła w Bogu, namaszczonea Olejami św., po krótkich a ciężkich cierpieniach, moja najdroższa żona, nasza najukochańsza i nigdy niezapomniana matka, siostra, bratowa, szwagierka i ciocia, ś. p.

z Suchorskich

Seweryna Łamaszewska

przeżywszy lat 59. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 24. bm., o godzinie 14,30 z domu żałoby przy ul. Kolejowej 40 na cmentarz św. Łazarza w Górczynie.

zg 12 238/9

W nieutulonym żalu pogrążony
mąż z dziećmi i rodziną.

Poznań, Berlin, Grodzisk Wlkp., Szyndorf, Gdynia.

Gdy eleganckim pragniesz być,
noś bieliznę marki

a gdy oszczędnym pragniesz być,
noś bieliznę marki

albowiem
koszule i kołnierzyki marki
wyrabiane są z pierwszorzędnych
materiałów i wyróżniają się swą
trwałością.

nr 17 000

„Wiko“

patentowany składany stół do prasowania, jako praktyczny prezent imiennowy — ślubny — gwiazdkowy, oraz niezbędny mebel w gospodarstwie domowym. Cena 22 zł.

Do nabycia we wszystkich składach żelaza.

Wytwórnia — Poznań, ul. Traugutta 23, m. 14.

zg 12 237

SREBRA

serwis do kawy, zastawa do owocu, duża taca poleca okazjynie

W. Kruk, jubiler
Poznań, ul. 27 Grudnia 6
dz 4907

FUTRA gotowe i na miarę,
SPODY pod futra
i **SKORY** wszelkiego rodzaju poleca najtaniej

Józef Dawid

Poznań, ul. Nowa 11
Firma chrześcijańska
Pg 6375-43.50

Pneumatyki

najslawniejszych fabrykatów Michelin, Stomil, India etc. po dotąd niebywałych niskich cenach poleca

Brzeskiauto

S. A. Poznań,
ul. Dąbrowskiego nr. 29
Zał 1894. Tel 63-23
nr 17050

Cegłę — Klinkery — Sufitówkę

(Gutsche) całą i połówki

Pustaki — Dachówkę (karpiówkę) — Gąsiorzy

Dreny od 1 1/2 cala do 6 cali pierwszorzędnej jakości w zapasie przeszło 3 000 000 sztuk dz 4899

Parowe Cegielnie „AGRAD“

Sp. Akc.

Augustowo — Gradowice

poczta i stacja kolejowa Ruchocice Wlkp.
pow. Kościan. Telefon - Rakoniewice Nr. 5.

„Itala“

limuzyna 6-cio osobowa, 60 konna, 4 drzwi, czolowy włokiel fabrykat, beznaganny stan, motor i zegary nienaruszone, jeszcze fabrycznie oryginalnie plombowane, poza sobą 40 000 km., na sprzedaż lub zamiana na parcelę lub inny równoważyciowy obiekt.

Firma EDMUND RYCHTER, Poznań
nr 18 077. Telefon: 26-07, 54-15, 21-71, 54-93.

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem Sołtyśka Józefa w Poznaniu, zwołuje się zebranie wierzycieli na dzień 6 grudnia 1935 godz. 10 w gmachu Sądu Grodzkiego w Poznaniu, pokój 45 celem: 1) rozpatrzenia podania dłużnika o podwyższenie wsparcia, 2) odebranie sprawozdania od zawiadowcy masy. Poznań, dnia 16 listopada 1935 r. Sąd Grodzki.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11.00.

1. DOMY-FARCELE
Wille
Wyprowadza 7 pokoi. Alaja Szlagowa. Wpłać siedem tygodni. Reszta amortyzacja. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 148
Kupię
Wpłać 2 1/2% ceny. Pośredniczy, wykluczeni. Złotyśmia. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 114
Parcelę
Wyprowadza 7 pokoi. Alaja Szlagowa. Wpłać siedem tygodni. Reszta amortyzacja. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 054
Wille
Wyprowadza 2 mieszkania ewentualnie z garażem i mieszkaniami dla szkoły. Niezbyt daleko od centrum miasta, możliwe zaraz poszukiwanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 163
Kamienicę
Wyprowadza 10 pokoi przy głównej ulicy Poznania. Sprzedam przy wpłać 110 zł. gotówką i przejęciem amortyzacji. Pośredniczy wykluczam. Złotyśmia. Kurjer Poznański zdg 69 167
Domek
Wyprowadza lokatorów przy Górczyńskiej. Cena 11 000 złotych. Karłowicza. Poznań. Marsz. Pocha 25. zdg 69 186
2. PIENIĄDZ
2—3 000 zł
Dobry bank gwarantuje i procent. Złotyśmia do Kurjera Pozna. zdg 69 082
2 000 — 3 000
Do przedsiębiorstwa dobry procent poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 256
4. OSOBISTE
Dobre — smaczne — tanie
śniadanie
Nowa 4. — Webera. ng 17 040
Zadajcie
Gaja
ekstrakt bulionowy. ng 17 023
Obuwie
eleganckie, modne
pierwszorzędne
fabryka
Fr. Rogoziński
Poznań, Stary Rynek 64
Kalose, śniegowce, deszczówki
w wielkim wyborze.
Pz 6 253/4
Urządowaniom
wielkie wystawione na nazwisko Maria Czajkowska, Galew, na ogłoszenie sumę 1 500. — Maria Czajkowska Galew, poczta Dobrych.
ng 18 117
F. K.
Proszę o bliźszy adres, celem spotkania pod zg 4510.
Trwała
odulacja 6. — manicure 0.50 —
Podgórną 2. — zdg 69 247
7. SPRZEDAŻE
Psa
1 1/2 roku rasowego ostrego Boksia Wierzbicie 49 — 1. zdg 68 843
Kupisz tanio
najnowsze Knieższe damskie. — Reimann. Pówołńska 88. — zdg 69 020
Kolonjalkę
sprzedam. Za Grobla 2, m. 4. — zdg 69 015
Maszyny do pisania
małe już nowe i używane największy wybór najniższe ceny. Gwarantuję. Skóra i S-ka Albie Marcinkowskiego 23. — ng 16 165
Asygmaty Kredyt
przyjmuje — meble tanio sprzedaje — na raty oddaje tylko Poznański Dom Komisowy. Dominińska 3. — Pz 6234-44 67
Komisową sprzedaż
mebli używanych
skuteczna i szybko tania, sumienie tylko Poznański Dom Komisowy. Dominińska 3. — Pz 6235-44 68
Piano
200 rolek nut za 300 zł sprzed. B. Sommerfeld. 27 Grudnia 15. — ng 17 920
Fortepian
Fosterera nowy sprzed. tanio na dogodnych warunkach. B. Sommerfeld. 27 Grudnia 15. — ng 17 921
Futra
damskie i męskie. wszelkie skóry i futer na skórzak. — Magazyn
Z. Goździejewicz
Podgórną 10.
Pracownia k... na miejscu dz 4 751
Sprzedam
złoty. brylant. koronki
Kruk
27 Grudnia 6. — dz 4 774

Jadłodajnię
prosperująca centrum sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 742
Ginekologiczne
krzesło, szafka szkłona, okazujecie 4—5.30. Polna 21 — 3. — zdg 69 085
Samowar
tombakowy, piękny, okazujecie. — Wyspiańskiego 15 — 8. — zdg 69 099
Jadalnia
debowa, łóżko, szafa, lampa, kasetka. żelazna łazienka. Jasna 16, m. 8. — zdg 69 111
Wulkanizację
zaprowadzona tanią sprzedam spowodu wyjazdu. Ul. Żydowska 29. — zdg 69 046
Maszyny
Singera damską, okragłem członkiem. Marsz. Pocha 83, m. 15. — zdg 69 050
Sprzedam
rower „Lucz k” Orzeszkowej 7, m. 10. — zdg 69 062
Pianino
czarne krzyżowe, płyta metalowa, 680. — sprzedam. Poznań. Podgórną 6 m. 5. — zdg 69 070
Niemowłecą
wyprowadza i wózek dziecięcy biały mało używany korzystnie na sprzedaż. Kraszewskiego 11. I. lewo. — zdg 69 077
Wannę
maljowa duża sprzedam. Alaja Marsz. Piłsudskiego 22. Spedytor. — zdg 69 134
2 perskie
pomoty — jeden kil m sprzedam. Młyńska 3, m. 8. — zdg 69 148
Meble
najtaniej pol. —
Baranowski
Poznań. Podgórną 13. — Pz 6224/5
Skład
drobny, owoc, polaczony z kolonjalką i mieszkaniami. Adres Kurjer Poznański zdg 69 255
Kolonjalkę
mieszkaniami. świetnie prosperującą. Adres Kurjer Poznański zdg 69 253
Singera
damska 70. — Kochanowskiego 17 — 9. — zdg 69 181
Pianino
pierwszorzędne niemieckie. Szwajcarskiego 4 — 5. — zdg 69 170
Pianino
wartościowe, zagraniczne. Marcina 15 — 5. — zdg 69 175
Hotel
z restauracją w Inowrocławiu z powodu stosunków rodzinnych od sprzedania Skrytka pocztowa 52. Inowrocław ng 18 114
Gramofony
płyty najkorystnej. Honoradio. Poznań, Alaja Piłsudskiego 7. — d 4881
Składowe
urządzenie najkorzystniej kupisz. sprzedaj Mylna 10. — zdg 69 230
Niebywała
wielka wyprzedaż
mebli używanych
tylko kilka dni
taniego zakupu
sypialnie, jadalnie,
gabinety, pianina,
tapczany, kuchnie, łazienki, kana-
py, bufety, witryny, biurka,
zyrandol krzształowy,
radio
Zwiedzanie lokalu bez obowiązku kupna. Zwaćca na firmę
Wielka 25 Komis
zdg 69 220
Skład reżnicki
kompletnie urządzeniami, mieszkaniami od zaraz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 69 209
Pianino
580 zł. sprzedam. Podgórną 14. — skład instrumentów. — zdg 69 234
Dom
Ławica, cztery mieszkania, kilka napedów sprzedam. Bittner. Dobrowskiego 79. — zdg 69 232
Ford
czterosobowy 1928/29 dobrym stanie okazujecie sprzedam. Zgłoszenia Poznań, Maształarska 5, mieszkanie 8. — zdg 62 251
Towary krótkie
skład mezbłkany. — Wskaże Kurjer Poznański zdg 69 279
Pianino
krzyżowe, zagraniczne, nowoczesne. Mostowa 32 — 3. — zdg 69 275
Okazyjnie
bardzo ciepła ijsanka watelina. Adres wskaże Kurjer Poznański. — zdg 69 273
11. KUPNA
Srebro
złoty. brylant. koronki
Kruk
27 Grudnia 6. — dz 4 774

Kupię
używany garnet męski, w dobrym stanie Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 69 057
Chodnik
kokosowy — 4 krzesła wiedeńskie kupię. Chorzeleński. Św. Marcina 29. — zdg 69 075
Piecny
do łazienki i we — kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 078
Radjo
zmienny zamien na etaly. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 146
Samochód
na 1500 kg. Oferty z podaniem ceny. Kurjer Poznański zdg 69 041/2
Dobry
piec do łazienki wełkowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 195
Powieściowe
książki, całe biblioteki. Antykwariat, Woźna 15. — zdg 69 101
Ford
ciężarowe podwozie lub platformę kupię okazujecie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 69 094
12. DO WYNAJĘCIA
„Informator”
poleca mieszkania. Skarbowska 1. (podwórko parter). — zdg 66 443
3 pokoje
na I piętrze do wynajęcia. Polna 19. Łusko, Piekary 22. zdg 68 784
Cztery
pokoje, holl, balkon, komfortem I piętro. I stycznia bez podatku. Solacz, Slaska 11. Pz 6 620-57 96
Sześciopokojowe tani
komfortowe, słoneczne, pięce — pierwsze piętro. Park Wilsona, Wyspiańskiego 15 — 12 gospodarz. zdg 68 357
Mieszkanie
5-pokojowe komfortowe. I piętro, pięce, od zaraz Matejki 47, m. 4. — zdg 69 047
Trzypokojowe
komfort. Poczta 126. Sobczak. zdg 68 865
Wynajmę
trzypokojowe mieszkanie I piętro. front. Rynek Jeżycki. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 084
5 pokojowe
Matejki 5, m. 6 od Grunwaldzkiej niskie, III piętro, wygodne schody, pięce, grzewcze, styczeń 120 zł gwarancja. zdg 69 133
Cztero-
i siedmiopokojowe, wysoki parter siedmiopokojowe I piętro, wykintne, ciepłe, tani. Chelmońskiego 9. — zdg 69 194
Mieszkanie
3 pokoje balkon do wynajęcia. Alaja Hetmańska 5 (Lazarz). — zdg 69 221
Komfortowe
3 pokojowe z łazienką i t. d. parter. Grodziska 2 narożnik Marcinińskiej. — zdg 69 164
13. SZUKA MIEZSK.
Jednopokojowego
śródmieście a starsza osoba. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 098
Nauczyciel
poszukuje 3—4 pokoje natychmiast (śródmieście). Oferty Kurjer Poznański zdg 69 044
5-pokojowego
obszernego, małżeństwa, pięce, stycz. czeń. Telefon 62-14. — zdg 69 184
Dwa
pokoje, kuchnia frontowa, niski parter, zaraz, okolica Jezyc. Grobla, Rataje. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 283
15. POKOJE UMEBL.
„Informator”
poleca pokoje. Skarbowska 1 (podwórka parter). — zdg 66 444
Pokój
umeblowany solidnym panu do wynajęcia od 1 grudnia. Alaja Marcinkowskiego 1 m. 8 (dom narożnikowy). — zdg 68 780
Pokój
elektrycznością dla pana zaraz. Stroma 1 Kłoska. — zdg 68 830
Elegancki
dwuosobowy przy ul. 6, m. 7. — zdg 69 088
Jasna 16
m. 8, elegancki, telefonem, utrzymaniem — bez. — zdg 69 112
Klatka
ładny. Rynek Łaziński 12, m. 9. — zdg 69 055
Pokoik
dla pani. Dąbrowskiego 41—6. — zdg 69 097
Komfortowy
Piekary 9 m. 7. — zdg 69 116
Dwuosobowy
Skarbowska 2 9. — zdg 69 183

Pokój
pau. centralnem ogrzewaniem. Dąbrowskiego 10 — 16. — zdg 69 133
Pokoik
od 1. Różana 104 — 5. zdg 69 132
Czysty
pokój inteligentnemu panu wynajmę. Strzałowa 7 — 6. — zdg 69 144
Dwuosobowy
używaniem kuchni, elektryczność. Słusarska 2 — 13. — zdg 69 202
Poplińskich
12a — 15. — zdg 69 178
Małżeństwu
próżny używaniem kuchni. Wybickiego 2, m. 17. — zdg 69 171
Pokoik
Rzeczypospolitej 8 mieszkanie 11 zdg 69 170
Pokój
utrzymaniem, tel. łazienka. Rzeczypospolitej 2, m. 5. — zdg 69 189
Szkolna
6 m. 1 klatki, elektryka. — zdg 69 223
Dwuosobowy
Szkolna 9 m. 8. — zdg 69 161
Jednoosobowy
duży Różana 6 — 7. — zdg 69 168
Panom
Plac Sapieżyński 5—7 — zdg 69 244
Umeblowany
elektryczność. Kanałowa 13, m. 6 — zdg 69 242
Programy radjowe
WARSZAWA
Sobota, 23 listopada.
6.30 aud. por. 6.50 muzyka; 7.20 dziennik; 11.57 sygnal czasu; 12.03 dziennik; 12.15 koncert ork. zesp. Niny Mańskiej; 13.00 koncert zesp. Harmonistów; 14.30 muzyka lekka z 15.00 fragm. z powieści P. Szumilasa „Hanus sine serce”; 15.15 nasz handel morski; 15.20 giełda; 15.30 koncert ork. straży wiekowej; 16.00 lekcja j. francuskiego; 16.15 utwór na cyster w wyk. Z. Zdzieniekiej-Bergerowej; 16.30 skrzyka techniczna; 16.45 „Cala Polska śpiewa”; 17.00 „W piekaczach Krutynskich” reportaż z Prus Wschodnich; 17.15 nowości z płyt; 17.15 pog. zoologiczna; „Padalec”; 17.45 pog. gosp. „Rawa i szubrawce”; 18.00 słuchowisko dla dzieci; „Yo-ho-ho” Carey Greya; 18.30 przegląd wydawnictw; 18.55 małe znane utwory nowoczesne (płyty); 19.00 przegląd wydawnictw rolniczych; 19.35 sport; 19.50 pog. aktualna; 20.00 koncert solistów; A. Szebińska (śpiew) i T. Lifa (wiolonczela); 20.45 dziennik; 21.00 audycja dla Polaków z zagranicy: „Wieś polska w twórczości St. Moniuszki”; 21.30 humor regionalny; 22.00 koncert ork. P. R. W programie polska muzyka ludowa; 23.05 „Spacer po Europie” — retrosmisja koncertów z rozgłośni europejskich.
Niedziela, 24 listopada.
9.00 audycje poranne; 10.00 tr. nabożeństwa z Łodzi. Kazanie na temat „U kresu czasów — o bram wieczności”, wygl. ks. prof. Eugeniusz Kapusta; 11.00 muzyka (płyty); 11.15 otwarcie walnego zjazdu delegatów Związku Oficerów Rezerwy (transm. z sali Stow. Techników w Warszawie); 11.57 sygnal czasu; 12.00 hejnał; 12.03 przegląd teatralny; 12.15 poranek muzyczny z Wilna. Ork. pod dyr. K. Gałkowskiego i Zofia Wyleżyńska (śpiew). W programie: 1) Głazunow — wnetrura uroczysta; 2) Czajkowski — Fantazja „Burza”; 3) Maliszewski — 4 pieśni z orkiestra; 4) Noskowski — Step; 5) Areński — wariacje na ork. smyczkowy na tematy Czajkowskiego; 6) Moniuszko — muzyka baletowa w przerwie o godz. 13.00 fragment słuchowiskowy „Rozmowa na tamym świecie” Likjana; 14.00 „Legenda opowiadane córce”; Adama Mickiewicza (recytacja); 14.20 muzyka (płyty); 15.00 „Godzina rolnika”; 1) „Nie krzywdźmy własnych dzieci”; podgadanke wygl. dr. Marcin Kaprzan; 2) muzyka (płyty); 3) „Przegląd ryneków produktów rolnych” Stanisław Prus-Wisniewski; 4) muzyka (płyty); 5) „Mówia, że wygadki chodzi o ludziach”, gawęda prof. Stefana Biedrzyckiego (od godz. 15.45—16.00 na wszystkie rozgl. P. R.); 16.00 „Lamiłowski” podkrotne dziełom Henryk Ładusz; 16.15 recital fortepianowy; 16.45 „Cala Polska śpiewa”; 17.00 muzyka taneczna (płyty); 17.40 „Migawki regionalne” (tr. z Poznania); 18.00 „Pół godziny z Wiednia” (tr. z Krakowa); 18.30 Teatr Wyo brażni, słuchowisko „Dwa okna na płatem piętrze” Ireny Dehnelówny. Osoby: Ona — Karolina Lubińska. On — Antoni Różewski. Dozorca — Józef Orwid. Reżyseria — Michał Melina; 19.15 program na dz. nast. 19.25 koncert reklam; 19.40 wiad. sport. lokalne; 19.45 „Co czytacie?” nowości literackie, omówi Jan Lorentowicz; 20.00 koncert w wyk. ork. P. R. pod dyr. J. Ozmińskiego (śpiew); 20.45 odczyt ze Lwo-

16. SZUKA POKOJU
Próżnego
średniego śródmieścia. Oferty Kurjer Poznański zdg 68 831
Poszukuje
pokoju w ławn. wikt małopolski. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 123
Klatki
niekuperające poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 100
Zupełnie
niekuperającego, skromnego pokoju najchętniej klatki, przyjezdny. Oferty cna Kurjer Poznański zdg 69 039
Pan
pokoju niekuperającego, klatka schodowa — śródmieście. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 69 063
Szukam
taniego pokoju. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 085
Małżeństwo
pokoju skromnego 25.— Oferty Kurjer Poznański zdg 69 147
Pokoju
próżnego, dużego, dla emerytki w pobliżu kościoła, śródmieście pierwsze piętro — zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 276
17. LOKALE
Składu
próżnego poszukujemy zaraz. Spieszne oferty Kurjer Poznański zdg 69 056

Adwokat
poszukuje 2—3 pokoi na biura, centrum front. możliwe centralne ogrzewanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 083
Ubikację
frontowa, suterenowa na warsztat wyraźnie właściciela. Poznańska 27a — zdg 69 200
21. LICYTACJE
Lokal licytacji
Stary Rynek 46/47 sprzedaje 8—18 wszelkie urządzenia domowo-pokojuowe. Pz 6 509-47 9
22. ZGUBY
Zostawiłam
paczkę (sukienkę) tramwaj czwórka 8.30 rano. Uczciwego znalazcę proszę zwrót. Rydyńska, 7 baon saperow. — zdg 69 106
Teke
z dokumentami zgubioną na Garbarach zwrócić za wynagrodzeniem. — zdg 69 045
Kolczyk
długi zgubion od Słowackiego do Bukowskiej, Prusze oddać za wynagrodzeniem. Bukowska 15, m. 7. — zdg 69 102
23. ROMAITE
Akuszerka
Strzelecka 2 przy Świątkowskim udziela poradę pomocy. — zdg 64 369
Śwędzenie
oraz wyrzuty skórne usowa Krem Lain-Ace z skutkiem. — Nieszkodliwy kosmetyk, usuwający wady naskórka. — ng 14 635
Programy radjowe
WARSZAWA
Sobota, 23 listopada.
21.00 „Na wesole lwowskiej fa...” (ze Lwowa); 21.30 felieton z Poznania „Wyspa na morzu...”; 21.45 wiad. sport.; muzyka taneczna w wykonaniu malej orkiestry P. R. pod dyr. Z. Górczyńskiego z udziałem Wery Gran i T. Dziadosza (refereny); 23.05 muzyka tan. z płyt.
POZNAN
Sobota, 23 listopada.
Poznań — 6.30 aud. por. z Warsz.; 6.50 muzyka z płyt; 7.50 program; 11.57 z Warsz.; 13.30 muzyka popularna z płyt; 15.00 z Warsz.; 15.20 giełda; 15.30 z Warsz.; 17.15 melodie wiedeńskie i węgierskie (płyty); 17.45 z Warsz.; 18.30 reportaż: „Gotówka i kredyty w Pompeji”; 18.45 z Warsz.; 19.00 felieton „Rozwój psychiczny młodzi”; 19.10 program; 19.35 sport; 19.40 do 24.00 z Warszawy.
Niedziela, 24 listopada.
Poznań — 9.00 aud. por. z Warsz.; 9.15 muzyka wesola (płyty); 9.40 z Warsz.; 9.50 program; 10.00 z Warsz.; 11.00 muzyka polska (płyty); 11.57 z Warsz.; 12.03 poranek dla dzieci; 12.30 muzyka ludowa w wigilie św. Andrzeja; 12.45 z Warsz.; 14.20 koncert zyczeń z płyt; 15.00 dialog wiejski; „Poszedł Modrok z Malgosią na jarmark”; 15.10 muzyka z płyt; 15.15 pog. rolnicza; „Podstawa opłacalności w tuczni trzody chlewnej”; 15.25 z Warsz.; 17.40 „Migawki regionalne”; 18.00 audycja muzyczno-słowna; 18.00 z Warsz.; 19.15 program; 19.25 płyty; 19.40 sport; 19.45 z Warsz.; 21.30 „Podróżujmy”: „Wyspa na morzu — interesów — Malta” felieton; 21.45 wiadomości sportowe; 22.00 z Warsz.; 23.05 muzyka taneczna (płyty).

PROPONUJEMY LAMPONIEWY

na sobotę:
16.00 Königswust. Wesole popołudnie z udziałem chóru i orkiestry.
17.30 Moskwa (Kom.). „Mazurek”, opera Czajkowskiego (tr. z filii Teatru Wielkiego). Anglia (Reg. Pr.). Muzyka taneczna. 17.55 Praga. Kwintet mandolin i cytrystów.
18.00 M. Ostrawa. Muzyka lekka, 18.30 Paris P. T. T. Koncert orkiestrowy. 18.30 Leningrad. Koncert symf. Budapeszt. Węgierskie pieśni ludowe.
19.00 Kolonia. Melodie taneczne. Berlin. Kwartet F-dur Beethovena. Frankfurt. Muzyka popularna. 19.05 Monachjum. „Wielka nieznajoma”, operetka Suenzo. 19.20 Wiedeń. „Der Vetter aus Dingsda”, operetka Kuennekezo. 19.40 Ryga. Muzyka operowa.
20.00 Bukareszt. Muzyka tan. 20.10 Hamburg. Wesoly wieczór Jelesny. Berlin. Koncert uroczysty z ok Dnia kompozytorów niemieckich (II). Königswust. „Wspomnienia”, melodie i pieśni. Kolonia. Chopin - Wagner-Verdi. koncert orkiestrowy. 20.50 Mediolan. Wałce koncertowe. Rzym. Koncert symf. w części II „Namiko San” op. Aldo Franchetti.
21.00 Anglia (Reg. Pr.) Koncert symfoniczny. 21.10 Budapeszt. Muzyka jazzowa. 21.15 Mediolan. Radjofantazja. 21.30 Strasburg. Wieczór muzyki rosyjskiej. 21.30 Bruksela flam. Koncert symfon. z udziałem pianisty A. de Greefa. Paris P. T. T. Koncert orkiestrowy. 21.45 Bukareszt. Muzyka lekka. Radio Paris. „Flet czaro-

dziejski”, opera Mozarta.
22.00 Sztokholm. Dawna i nowa muzyka taneczna. Poste Parisien. Muzyka tan. 22.10 Luksemburg. Koncert symf. 22.30 Praga. Muzyka tan. Budapeszt. Koncert wiec. Lipsk. Wesola muzyka wiec. Wroclaw. Muzyka lekka i taneczna. Kolonia. Muzyka lekka. Königswust. „Nocna muzyka”. 22.55 Wiedeń. Recital fort. K. Vehanena. Berlin. Muzyka lekka i tan.
23.00 Wiedeń. Muzyka taneczna. Königswust. „Prosimy do tańca”. Kopenhaga. Muzyka tan. 23.10 Anglia (Reg. Progr.) Muzyka taneczna. Mediolan. Muzyka tan. 23.15 Anglia (Reg. Progr.) Muzyka lekka. 23.30 Strasburg. Muzyka tan. 23.45 Radio Paris. Muzyka tan. 24.00 Frankfurt. Wesoly koncert nocny.
na niedzieli:
6.00 Königswust. Koncert z Hamburga.
7.30 Praga. Koncert z Karłowych Warow.
8.30 Praga. Recital organowy.
9.10 Praga. Kwartet salonowy.
11.05 Praga. Muzyka klasyczna.
11.30 Königswust. Kantata J. S. Bacha. 11.45 Wiedeń. Koncert orkiestrowy.
12.00 Lipsk. Koncert symfoniczny. Berlin. Koncert rozrywkowy. 12.30 Praga. Muzyka lekka. 12.55 Wiedeń. Muzyka popularna.
13.00 Oslo. Koncert symf.
14.00 Königswust. Lekka muzyka organowa.
15.00 Praga. „Mignon” — opera Thomasa (tr. z teatru). 15.25 Kopenhaga. Koncert muzyki jazzowej. 15.30 Wiedeń. Muzyka kameralna. 15.50 Budapeszt. Muzyka lekka.
16.00 Kolonia. Koncert popołudni. Königswust. Koncert ork. detel. 16.15 Brno. Muzyka lekka.
17.00 Königswust. Muzyka lekka. Berlin. „Requiem niemieckie”. Brahmisa. Rzym. Koncert symf. z Augusteo. Bukareszt. Muzyka lekka. 17.25 Moskwa (RCZ). „Lakme” — opera Delibesa. 17.50 Wiedeń. Muzyka popularna.
18.00 Budapeszt. Muzyka cygańska. Radio Paris. Koncert symf. Bruksela flam. Muzyka tan. 18.10 Bratislava. Koncert zesp. muzyczny. 18.30 Paris P.T.T. Muzyka lekka. Anglia (Nat Progr.) Koncert symf. Moskwa (WCSPS). Koncert symfoniczny. 18.35 Lipsk. Muzyka kameralna. 19.10 Praga. Muzyka lekka. 19.15 Ryga. Koncert radjowy. 19.20 Monachjum. Fantazja c-Dur Schuberta. 19.30 Moskwa (Kom.) Koncert rozrywkowy. 19.55 Wiedeń. Recital fortepianowy.
20.00 Königswust. Muz. popularna z płyt. Berlin. Koncert kwartetu Wendlinga. Bukareszt. „Requiem” — Mozarta. Lipsk. „Deutsche Totenmesse — Schuetzta. 20.50 Mediolan. „Maski” — opera Mascagny pod dyr. kompozytora. Wiedeń. Wesoly wieczór wiedeński.
21.00 Königswust. Koncert mistrzowski. Utwory H. Pfitznera pod dyr. kompozytora. Bruksela flam. „Cyganeria” — op Piccini (tr. z Opery). 21.30 Paris P.T.T. „Lula” — operetka Paresa i Parysa. 21.50 Bukareszt. Arie operowe Verdięo.
22.00 Anglia (Nat. Progr.) Koncert Triu. 22.30 Anelia (Nat. Progr.) Muzyka lekka. Anglia (Reg. Progr.) Koncert niedzielny pod dyr. W. Tallcha; Königswusterhausen. Nocna muzyka”. Monachjum. Muzyka rozrywk.
23.25 Budapeszt. Muzyka taneczna. Wiedeń. Muzyka taneczna.
24.00 Stuttgart. Stara muzyka organowa.

Najnowsze guziki, klamry i klipsy!

Modne przystroje do sukien z pasmanterji.

STEFAN KAŁAMAJSKI

P. 6521/2-45 170/171

24. NAUKA

Szkoła tańców Szorskiego

Pierackiego 12 tel. 33-08. zdg 69 210

25. MUZYKA

Pianista

Akordeonem rutynowany wolny pierwszego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 924

Trio

solistyczne, koncertowe, jazzowe wolne 1 grudnia lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 033

Jazzbandzista

obligacista wolny 1 grudnia. Słiwicka, Toruń, „Esplanada”. Pg 6633-64.157

Kwartet

może się natychmiast zgłosić. Oferty z fotografią proszę skierować Hotel Śląski, Lubliniec. zdg 69 269

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Ogrodnik - szofer

szuka posady, może złożyć kaucję. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 68 737

Przychodnia

dobre gotowanie — długoletnie świadectwa, polecenia szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 920

Dziewczyna

kucharka, zna kuchnię warszawską, długoletnie świadectwa szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 107

TEATRY

TEATR POLSKI: Piątek, 22. 11. „Ludzie w białej”.

Sobota, 23. 11. „Ludzie w białej”.

Niedziela, 24. 11. o godzinie 3: „Domino”.

Niedziela, 24. 11. o godzinie 8: „Ludzie w białej”.

TEATR WIELKI (Opera):

Piątek, 22. 11. „Róża Stambułu”.

Sobota, 23. 11. „Cavallerja Rusticana” i „Pajace”.

Niedziela, 24. 11. o godzinie 3: „Straszny Dwór”.

Geny popularne (0.50 gr. do 2— zł).

Niedziela, 24. 11. o godzinie 8: „Uprowadzenie z Seraju”.

TEATR NOWY: Piątek, 22. 11. „Powrót mamy”.

Sobota, 23. 11. „Powrót mamy”.

Niedziela, 24. 11. o godzinie 4: „Trafika pani generalowej”.

Niedziela, 24. 11. o godzinie 8: „Powrót mamy”.

KINA

Poznań, piątek, 22. 11.

ALKAZAR: „Zona w złotej klatce”.

APOLLO: Chińskie morze.

CORSO: Postrach Meksyku.

GONG: „Maly Pułkownik”.

GWIAZDA: „Malowana Zaslona”.

METROPOLIS: „Noc weselna”.

OSWIATOWE T. C. L.: — „Wiosenna Parada”.

RENAISSANCE: „Niebieskie Ptaki” oraz „Flip i Flap”.

SŁONCE: „Anna Karenina”.

SFINKS: „Ostatnia Serepada”.

SWIT: „Z pamiętnika detektywa”.

TECZA-Lazarz: „Szpieg 13”.

TECZA-Wilda: „Antek Policmajster”.

WILSONA: Grzech miłości.

Co futro — to Edmund Rychter — co palto — to Edmund Rychter — co ubranie — to Edmund Rychter, Poznań, Ostrów Wielkop

Przedpłata

na miesiąc grudzień 1935 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalna codzienna część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

Gospodyni

samodzielna, dobrymi. Jugoletniemi świadectwami poleceniami, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 454

Kelner

trzeźwy, lat 32, kaucja poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 579

Posługaczka

poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 575

Dziewczyna

uczniwa z gotowaniem, własna pościel szuka posady od 1. 12. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 486

Bufetowa

restauracji kaucja bez posady, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 773

Pracznica

zawodowa, uczniwa dobrze polecena od państwa poszukuje prania, 2.50 dziennie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 658

Dziewczyna

starsza dobrze gotuje, poszukuje posady do 1-2 osób za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 478

Dziewczyna

z gotowaniem szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 188

Bufetowa

starsza pracowała jako kierowniczką i samodzielnie szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 223

Doświadczony wermistrz

specjalista do fabryki obrabiarek parkietu, listew i t. d. z długoletnią praktyką i doświadczeniem w wszelką pracę w branży drzewnej obeznany jak i z wszelkimi naprawami maszyn poszukuje posady w takiej lub podobnej branży. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. pod zdg 69 204

Poszukuje

posady na majątku tylko za utrzymanie, mam ukończoną Szkoła Handlowa, 5 klas gimn. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 162

Poszukuje

posługi z praniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 246

Chłopak

14 letni poszukuje jakiegokolwiek zajęcia do posyłek. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 828

Ostatnie zapasy win węgierskich

sprzedaje za bezcen MASA UPADŁOŚCIOWA firmy

HIPOLIT ROBIŃSKI

Pg 6618-47,36 w Poznaniu, św. Marcin 23.

Przedstawicielstwa

poszukuje Branża obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 653

Pracznica

szuka prania 2.50 dziennie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 978

Dziewczyna

skromna, uczniwa do wszystkiego poszukuje posady, posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 573

Uczniwa

pracznica szuka prania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 842

Służąca

dobremi poleceniami, uczniwa do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 821

Z prowincji

religijna, uczniwa, uprzejma, czysta, pracowita, zna gotowanie, szuka posady zaraz lub 1 grudnia. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 68 850

Dziewczyna

uczniwa skromna szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 845

Inteligentna

młoda dziewczyna poszukuje miejsca najchętniej u samotnej osoby od zaraz lub pierwszego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 985

Dziewczyna

starsza poszukuje posady lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 740

Gospodyni

samodzielna, Joberni świadectwami, poleceniami szuka posady od 1. 12. lub 1 stycznia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 976

Uczniwa

dziewczyna szuka posady dzieci lub wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 758

Francuzka

młoda, wesoła poszukuje posady na wyjazd w charakterze guwernantki damy de compagnie. Referencje. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 4898

Posługaczka

poszukuje posługi, Jeżyce. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 970

Sierota

uczniwa, szuka posady do pomocy w składzie kolonialnym lekich prac domowych jako przychodnia w śródmieściu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 980

Krawcowa

dłuższa praktyka szuka posady do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 68 899

Gospodyni

kucharka poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 960

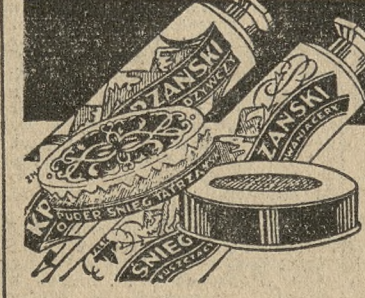
SNIEG TATRZAŃSKI KREM I PUDER

najsukuteczniejszy środek do racjonalnej pielęgnacji twarzy.

FALKIEWICZ-POZNAŃ

FABRYKA PERFUM I KOSMETYKÓW ZAŁ. 1911 w PARYŻU

Pg 6492-45.109

Dziewczyna

z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady 1 grudnia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 182

Przychodnia

zna kraj, szyć, gotowanie, pranie, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 177

Kelner

zdolny, rutynowany, pierwszorzedne świadectwa, kaucja, poszukuje posady zaraz Miejsce obojętne. Oferty Agentura Kurjera Poznańskiego, Środa. ng 18 115

Młynarz

w średnim wieku z wszechstronną praktyką, znający także prowadzenie motorów gazowych i wszelkie naprawy. Poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 203

Posługi

poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 245

Dziewczyna

uczniwa do wszystkiego z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 942

Emerytowana

nauczycielka lat 35 szuka jakiegokolwiek posady. Niskie wynagrodzenia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 560

Bufetowa

przygotowana inteligentna, uczniwa, dzielna, kilka etnia praktyka, referencje szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 196

Kucharka

z pierwszorzednymi świadectwami szuka posady do lepszego domu od 1. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 68 583

Biuralistka

maszynowa, księżkowiec, branży informacyjno-handlowej z kilkuletnią praktyką. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 163

Dziewczyna

uczniwa z cośkolwiek gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 986

Urzędnik gospodarczy

lat 29, z ukończoną szkołą rolniczą, wydziałową, z 10-letnią praktyką gospodarczą, w ostatniej posadzie 5 lat, poszukuje posady na deputat od 1. 1. 36 lub później. — Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 68 271

Poszukuje

posady woźnego, stróża lub placowego, złożyć kaucji bankowej do 500.— lub dobry zastaw. Podanie pensji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 908

Praktykantka

biurowa poszukuje bezpłatnej praktyki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 708

Prania

posługi poszukuje silna dziewczyna — inne prace — tanio. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 558

Emulsja „Erbe”

z tranu norweskiego zawierającego 500 jedn. Witamin A i 250 „Witamin D

nr 14 658/9

Dziewczyna

młoda na wskroś uczniwa do wszystkiego poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 789

Kuśnierka

szuka posady w dom lub poza dom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 863

Elektromonter

młody poszukuje posady lub innej, choćby częściowego zajęcia (z rowerem). Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 68 864

Inteligentna

szuka posady do prowadzenia gospodarstwa samotnej osoby ewtl. wyjazd. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 876

Lat 30

uczniwa, kiedyś dobrze szyla, zmuszona przerwać krawiecczyznę, zna gospodarstwo domowe, chce pracować chętnie, zajmie się trzygodzinna dzienna praca domowa, resztę pracy szyć może zabierając do domu, najchętniej do bezdzietnych państwa, lub samotnej pani. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 755

Dziewczyna

szuka posady cośkolwiek gotowaniem lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 825

Kuchmistrzini

poszukuje posady od 1. 12. do hotelu lub restauracji. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 68 926

Dziewczyna

samodzielnym gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 68 814

27. WOLNE MIEJSCA

Francuzki

do małych dzieci poszukuje. — Zgłoszenia Wejherce, poczta Janikowo. zdg 68 357

Pomocnik

frzyjerski potrzebny. W. Konięczy, Gostyń. zdg 68 548

Panienska

do pomocy w składzie papieru. — Focha 93. Zgłoszenia 18.30. p 2686

Inteligentna panienska

nie za młoda, do 6 letniego chłopczyka od zaraz, na małe miasto potrzebna. Muzyka i język niem. pożądana, ale nie konieczne. — Oferty z podaniem pensji, dołącz. fotograf. i podaniem pensji uprasza się nadesł. do Kurjera Poznańskiego zdg 69 073

Biurowy

z kilkuletnią praktyką w interesie zbożowym na prowincję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 69 092

Ogrodnika

na kierowniczo-stanowisko poszukują duże ogrody handlowe. Specjalność szkółki owocowe i dendrologiczne. Curriculum vitae i odpisy świadectw pod „Zarząd ogrodu” do „Par” Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, Nieuwzględnione bez odpowiedzi. Pg 6575-46.89

Bufetowa

restauracja, kaucja 600 zł. Adres Kurjer Pozn. zdg 69 156

Pomocnik

mleczarski z kaucja potrzebny. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 257

Przedstawiciel

na cukierni potrzebny zaraz. Prownia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 69 174

Humor zagraniczny

Demowa hodowla żyral. (Krokodil — Moskwa).

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu stronie redakcyjnej 60 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr., przed wiadomościami potocznej 200 gr. wyci. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego (wieczornego) „drobne” do godz. 11.00, większe według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówki); słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

na stronie 6-lamowej przy końcu stronie redakcyjnej 60 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr., przed wiadomościami potocznej 200 gr. wyci. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego (wieczornego) „drobne” do godz. 11.00, większe według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówki); słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.